Svanemærkning af

Tekstil, skind og læder

Version 5.4 • 1. marts 2022 – 31. december 2026

Nordisk Miljømærkning

Indhold

Hvad er svanemærket tekstil, skind og læder? 4

Hvorfor vælge Svanemærkning? 5

Hvad kan svanemærkes? 6

Hvordan ansøger man? 7

1 Definitioner 8
2 Produktlicens 9
3 Produktionslicens 11
3.1 Beskrivelse af produkt og produktionsmetoder 11
3.2 Materialebegrænsninger 12
3.3 Re-design af genbrugt tekstil, skind og læder 14
3.4 Fremstilling af fiber 15
3.4.1 Bomuld og andre naturlige frøfibre af cellulose 17
3.4.2 Silke, hør (lin) og andre bastfibre (hamp, jute og rami) 18
3.4.3 Uld og andre kreatinfibre 19
3.4.4 Regenererede cellulosefibre 21
3.4.5 Syntetiske fibre 24
3.4.6 Recirkulerede fibre 27
3.4.7 Tilsætninger og behandling af fibre 28
3.5 Kemikalier anvendt i tekstilproduktion 29
3.5.1 Overordnede kemikaliekrav 29
3.5.2 Specifikke kemikaliekrav 32
3.6 Belægninger, laminater og membraner 33
3.7 Særskilte kemikaliekrav til lim 36
3.8 Udslip fra vådprocesser 36
3.9 Energi- og vandforbrug 36
3.10 Fyld-, stoppematerialer og indlæg 38
3.11 Skind og læder 40
3.12 Kvalitets- og funktionskrav 45
3.12.1 Kvalitets- og funktionskrav til tekstiler 45
3.12.2 Kvalitets- og funktionskrav til skind og læder 50
3.13 Usolgt tekstil, skind og læder 50
3.14 Emballage, lagring og transport 51
3.15 Sociale og etiske krav 52
3.16 Kvalitets- og myndighedskrav 53

Regler for Svanemærkning af produkter 56

Efterkontrol 56

Kriteriernes versionshistorik 56

Bilag 1 Testmetoder og analyselaboratorier
Bilag 2 Azofarvestoffer og aromatiske aminer
Bilag 3 Retningslinjer for standarder, vegetabilske råvarer

Kontaktinfomationer

Nordisk Ministerråd besluttede i 1989 at indføre en frivillig officiel miljømærkning, Svanemærket. Nedenstående organisationer/virksomheder har ansvaret for det officielle miljømærke Svanen, tildelt af det respektive lands regering. For yderligere oplysninger se hjemmesiderne:

Danmark
Miljømærkning Danmark
info@ecolabel.dk
www.svanemaerket.dk

Finland
Miljömärkning Finland
joutsen@ecolabel.fi
www.ecolabel.fi

Sverige
Miljömärkning Sverige
info@svanen.se
www.svanen.se

Island
Norræn Umhverfismerking
á Íslandi
svanurinn@ust.is
www.svanurinn.is

Norge
Miljømerking Norge
info@svanemerket.no
www.svanemerket.no

Dette dokument må kun kopieres i sin helhed og uden nogen form for ændring. Citater fra dokumentet kan benyttes, hvis kilden, Nordisk Miljømærkning, angives.

Hvad er svanemærket tekstil, skind og læder?

Nedenfor beskrives, hvad der kendetegner svanemærket tekstil, skind og læder, og hvilke budskaber der gælder for produktgruppen. Beskrivelsen er delt i 2 produktområder:

1. Tekstiler
2. Skind og læder

Dette kendetegner svanemærkede tekstiler

Svanemærkede tekstiler har reduceret miljølastning i hele tekstilets livsforløb bl.a. gennem skrappe krav til fibre og kemikalier. Samtidig skal FN's konventioner for arbejdstagerrettigheder (ILO) være overholdt i tekstilproduktionen.

Svanemærkets krav er med til at fremme cirkulær økonomi, begrænse klimabelastningen og spare på ressourcerne: Tekstilerne skal kunne anvendes i lang tid, og kvaliteten er derfor testet og dokumenteret. Både genanvendte fibre og genbrugt tekstil kan anvendes i det svanemærkede produkt, hvis det efterlever krav til tidligere anvendte kemikalier. En lang række af Svanemærkets krav støtter samtidig op om, at tekstilet kan indgå i nye kredsløb efter brug, og selve tekstilproduktionen skal være energieffektiv.

Kravene til tekstiler omfatter bl.a.:

- Er fremstillet af fibre, der er enten økologiske, recirkulerede eller baserede på fornybare råvarer, der efterlever specifikke miljøkrav.
- Lever op til skrappe miljø- og sundhedskrav til kemikalier, som bruges i tekstilproduktionen – det har både betydning for spildevand, de mennesker der producerer tekstilerne, og dem der skal anvende dem.
- Lever op til skrappe krav til stoffer, der er klassificeret som kræftfremkaldende, kan skade arveanlæg eller skade vores reproduktionsevne. Hormonforstyrrende og mistænkt hormonforstyrrende stoffer på aktuelle lister fra EU og nationale myndigheder er udelukket. Derudover er også flammehæmmere, fluorstoffer og antibakterielle tilsætninger inkl. nanopartikler udelukket.
- Er produceret vand- og energieffektivt, hvilket sparer vand og reducerer CO_2-udslippet.
- Er kvalitetstestet for at give mulighed for lang levetid.
- Indeholder kun metaldele – fx lynlåse og knapper – der lever op til skrappe krav til tungmetaller - og plastdele er uden ftalater.
- Er produceret under ordentlige arbejdsforhold, hvor FN's konventioner for arbejdstagerrettigheder (ILO) er overholdt.
- Må ikke brændes eller sendes til deponi, hvis de ikke bliver solgt. Herved motiveres til at undgå overproduktion.

Dette kendetegner svanemærkede produkter af skind og læder

Svanemærket skind og læder har reduceret miljølastning i hele dets livsforløb, bl.a. gennem skrappe krav til skind/læder og kemikalier.

Samtidig skal FN's konventioner for arbejdstagerrettigheder (ILO) være overholdt i produktionen af skind og læder.

Svanemærkets krav er med til at fremme cirkulær økonomi, begrænse klimabelastningen og spare på ressourcerne: Kun skind og læder som er rest- og biprodukter eller kommer fra ren og elg kan svanemærkes. Svanemærket læder skal kunne anvendes i lang tid, og kvaliteten er derfor testet og dokumenteret. Genanvendt materiale af skind og læder kan anvendes med nogle begrænsninger. En lang række krav støtter op om, at det svanemærkede skind og læder kan indgå i nye kredsløb efter brug.

Der er bl.a. krav om at skind og læder:

- Er fremstillet af rest- og biprodukter eller skind fra fritlevende ikke-truede arter.
- Lever op til skrappe krav til stoffer, der er klassificeret som kræftfremkaldende, kan skade arveanlæg eller skade vores reproduktionsevne. Hormonforstyrrende og mistænkt hormonforstyrrende stoffer på aktuelle lister fra EU og nationale myndigheder er udelukket. Også flammehæmmere og fluorstoffer er udelukket.
- Lever op til skrappe miljø- og sundhedskrav til kemikalier i garveprocessen, men også til farvestoffer, overfladebelægning, opløsningsmidler og biocider. Det har både betydning for spildevand, de mennesker der producerer produkterne, og dem som skal anvende dem.
- Er testet fri for krom VI, som kan være allergifremkaldende.
- Lever op til skrappe krav til rensning af spildevand fra garverier.
- Indeholder kun metaldele – fx lynlåse og knapper – der lever op til skrappe krav til tungmetaller - og plastdele er uden ftalater
- Er kvalitetstestet for at give mulighed for lang levetid.
- Er produceret under ordentlige arbejdsforhold, hvor FN's konventioner for arbejdstagerrettigheder (ILO) er overholdt.
- Må ikke brændes eller sendes til deponi, hvis de ikke bliver solgt. Herved motiveres til at undgå overproduktion.

Hvorfor vælge Svanemærkning?

- Varemærkeejer med egen produktlicens kan anvende varemærket Svanemærket i sin markedsføring. Svanemærket nyder meget stor anerkendelse og troværdighed inden for Norden.
- Svanemærket er en enkel måde at kommunikere miljøarbejde og miljøengagement til kunderne.
- Svanemærket tydeliggør, hvilke miljøbelastninger der er vigtigst og viser dermed, hvordan man som virksomhed kan mindske udslip, ressourceforbrug og affaldsbelastning.
- En mere miljøtilpasset produktion giver et bedre udgangspunkt inden for fremtidige miljøkrav fra myndighederne.
- Svanemærkning kan ses som en guide til arbejdet med miljøforbedringer inden for virksomheden.
- Svanemærkning indeholder ikke kun miljøkrav, men også krav til sundhed, kvalitet samt relevante sociale forhold i værdikæden.

Hvad kan svanemærkes?

Kriterierne omfatter produkter af tekstil, skind og læder eller en kombination af disse. Med tekstiler, skind og læder menes følgende:

- Produkter til både privat og professionelt brug kan svanemærkes.
- Fiber*, garn, metervarer og færdige tekstilprodukter.
- Konfektion og tilbehør, fx bukser, skjorter, jakker, arbejdstøj, uniformer, undertøj, lommetørklæder, tørklæder, punge og tasker.
- Bolig- og indretningstekstiler (både til private og professionelle) fx håndklæder, sengetøj, gardiner, duge, puder, dyner og møbelstoffer samt tekstiler til indretning af bil/tog/fly/båd.
- Varige non-woven tekstiler, som skal anvendes i tekstiler for konfektion og tilbehør eller i indretningstekstiler som beskrevet ovenfor. Med varige non-woven menes produkter, som kan anvendes flere gange og vaskes.
- Produkter af skind og læder fx jakker, bukser, bælter eller tasker, samt skind og læder som råmateriale til konfektion eller indretning (inkl. til bil/tog/fly/båd) fra følgende dyrearter: får, ged, okse (sv: nöthudar), hest, gris, elg, hjort og rensdyr.
- Syntetisk læder er omfattet, hvis tekstil-fiberkrav, krav til belægninger (for tekstiler) og kemikaliekrav (for tekstiler) kan efterleves.

* *Følgende fibertyper kan svanemærkes på fiberniveau, hvis fiberkrav i kriterierne opfyldes: Økologiske bomuldsfibre, uld og andre kreatinfibre (enten får, kamel, alpaka eller ged), regenereret cellulose produceret ved closed loop proces, hør (lin), silke, bambus, sisal og andre bastfibre.*

Følgende produkter og materialer kan ikke svanemærkes efter disse kriterier - tekstiler, skind og læder:

- Mineralfibre, glasfibre, metalfibre, kulfibre og andre uorganiske fibre.
- Produkter eller materialer som er behandlet med flammehæmmende midler. Dette gælder også flammehæmmere som er integreret i produktet eller materialerne.
- Vægbeklædning, som fx tekstiltapet.
- Engangsprodukter. Med engangsprodukter menes produkter, som ikke kan vaskes/renses eller genbruges.
- Produkter som indeholder elektroniske komponenter.
- Produkter som indeholder parfume eller andre duftstoffer.

Produkter som retteligt skal miljømærkes efter andre kriterier hos Nordisk Miljømærkning, og derfor ikke er omfattet af kriterierne for tekstil, skind og læder. Eksempler på dette er:

- Engangsprodukter af non-woven, som ikke kan vaskes eller genbruges, fx aftørringspapir (kriterier for tissue).
- Rengøringsklude af mikrofiber (kriterier for rengøringsprodukter med mikrofiber).
- Engangsprodukter, fx bomulds-pads til personlig pleje (kriterier for hygiejneprodukter).
- Vådservietter (kriterier for kosmetik).

- Babyprodukter med tekstiler fx barnevogne og ammepuder (kriterier for babyprodukter med tekstil).
- Tekstil gulvbelægning, som fx væg-til-væg-tæpper og måtter (kriterier for gulvtæpper).
- Tekstilprodukter, der indgår som en del af et møbel, fx sofapuder, madrasser og siddepuder (sækkestole) (kriterier for møbler og inventar*). Hovedpuder, som er en del af en samlet møbellicens, sammen med fx senge eller madrasser, og fyldmaterialet er af samme type, kan miljømærkes efter kriterier for møbler og inventar*.
- Mikrofiberklude (kriterier for mikrofiberklude).
- Bannere og roll-ups af tekstil med tryk (kriterier for trykkerier og tryksager).
- Legetøj/krammedyr (kriterier for legetøj).
- Sko (indgår i EU-Blomstens kriterier for sko).

Hvordan ansøger man?

Ansøgning og omkostninger

For information om ansøgningsprocessen og omkostninger i denne produktgruppe henvises til det respektive lands hjemmeside. Se først i dokumentet.

Hvad kræves?

Ansøgningen skal bestå af en ansøgningsblanket/web-formular samt dokumentation der viser, at kravene er opfyldt.

Hvert krav er markeret med blokbogstavet O (for obligatorisk krav) samt et nummer. Alle relevante krav skal opfyldes, for at licens kan opnås.

For hvert krav er det beskrevet, hvordan kravet skal dokumenteres. Der findes også forskellige symboler, som anvendes for at lette arbejdet. Symbolerne er:

✉ Send med

🔑 Kravet kontrolleres på stedet

Al information, som sendes til Nordisk Miljømærkning, vil blive behandlet fortroligt. Underleverandører kan sende dokumentation direkte til Nordisk Miljømærkning, hvilken dokumentation tillige vil blive behandlet fortroligt.

Licensens gyldighed

Svanemærkelicensen er gyldig, så længe kriterierne opfyldes og indtil disse kriterier holder op med at gælde. Kriterierne kan forlænges eller justeres, og i sådanne tilfælde forlænges licensen automatisk og licenshaveren vil blive underrettet.

Senest 1 år inden kriterierne holder op med at gælde, skal Nordisk Miljømærkning informere om, hvilke kriterier der skal gælde herefter. Licenshaveren tilbydes så mulighed for at forny licensen.

Kontrol på stedet

Inden der bevilges licens, kontrollerer Nordisk Miljømærkning normalt på stedet, at kravene opfyldes. Ved kontrollen skal man kunne fremvise materiale for beregninger, original til indsendt attest, måleprotokol, indkøbsstatistik og lignende som støtter kravene.

Spørgsmål

Ved spørgsmål kontaktes Nordisk Miljømærkning, se først i dokumentet. Der kan findes yderligere oplysninger og hjælp vedrørende ansøgningen på de pågældende landes hjemmesider.

1 Definitioner

Ord/begreber	Definition
Produktlicens	Først ved en produktlicens er produktet svanemærket. Det er en obligatorisk licens for de virksomheder, der ønsker at bringe produkter på markedet som svanemærkede under eget varemærke/brand. Det svanemærkede produkt kan være fx fibre, garner, metervarer eller færdige tekstilprodukter til slutmarkedet. En produktlicens vil altid trække på én eller flere produktionslicenser.
Produktionslicens	Er den licens, hvor de fleste miljømæssige krav dokumenteres. En produktionslicens giver ikke svanemærkede produkter. Her gives ret til at producere til produktlicenser indenfor et produktområde defineret i den enkelte licens (produkttyper og materialesammensætning). En indehaver af en produktionslicens kan kommunikere til varemærkeejere/brandownere, at de kan producere til svanemærkede produkter, hvis varemærkeejer søger om produktlicens indenfor samme område, som defineret i produktionslicensen. En produktionslicens giver ikke rettighed til at kommunikere, at produktet er svanemærket eller opfylder Svanemærkets krav. En varemærkeejer, som selv producerer, eller ønsker at være indehaver af en produktionslicens, skal også have en produktlicens.
Indgående stoffer	Alle stoffer i det kemiske produkt, inkl. tilsatte additiver (fx konserveringsmidler og stabilisatorer). Kendte afspaltningsprodukter fra indgående stoffer (fx formaldehyd, arylamin, in situ-genererede konserveringsmidler) regnes også som indgående.
Forureninger	Rester fra produktionen, inkl. råvareproduktionen, som findes i en råvare eller det færdige kemiske produkt i koncentrationer ≤ 100 ppm (≤ 0,0100 vægt %, ≤ 100 mg/kg). Forureninger, der efterlever denne definition, betragtes ikke som indgående stof. Eksempler på forureninger er rester af følgende: reagenser inkl. monomerer, katalysatorer, biprodukter, ”scavengers” (dvs. kemikalier som anvendes til at eliminere/minimere uønskede stoffer), rengøringsmidler til produktionsudstyr, ”carry-over” fra andre/tidligere produktionslinjer.
Laminat	Et lamineret tekstil er en konstruktion af to (eller flere) lag med en polymerfilm bundet til et tekstil. Lamінerede tekstiler anvendes til regntøj, bilindustrien og andre anvendelser.
Tekstil	Materiale, som er fremstillet ved vævning, strikning, knytning, hækling, knipling af tråd, eller lavet af fibre, som er filtet.
Tekstildel	"Tekstildel" er betegnelsen for en unik tekstildel på det færdige produkt. ”Tekstildel” beskriver det færdigfremstillede tekstil. Forskellige tekstildele har forskellige leverandørkæder eller er produceret forskelligt, men kan godt være af samme fibertype. Tekstiler, som kun adskiller sig ved farve eller trykning udført hos samme leverandør, regnes for samme tekstildel. Fx er polyester fra leverandør 1 en tekstildel, og polyester fra leverandør 2 vil dermed være en anden tekstildel. To forskellige typer af polyester fra samme leverandør vil også være hver sin tekstildel.
Fibertype	Typer af tekstilfibre som fx bomulds-, uld-, polyester- eller regenererede cellulosefibre.

Genbrugt tekstil, skind og læder	Genbrugt tekstil, skind, læder og fyldmaterialer defineres her som post-konsument materiale eller pre-konsument, hvis det kan dokumenteres, at materialet er restmateriale eller affald fra en anden virksomhed. Metervarer (ikke konfektionerede) regnes først for genbrugt tekstil, skind og læder, hvis det kan dokumenteres, at det er mere end 2 år siden metervaren oprindeligt blev produceret.
Genanvendt/recirkuleret materiale **Specifikt for kemisk recirkulering af plast**	Genanvendt/recirkulerede materiale defineres i kravet i henhold til ISO 14021 i følgende to kategorier med specificering: **"Pre-consumer/commerciel"** defineres som materiale, der afledes fra affaldsstrømmen under en fremstillingsproces. Genanvendelse af materialer, som omarbejdes (rework) eller knuses igen (regrind), eller affald (scrap), der frembringes ved en proces og kan genvindes inden for samme proces, som det blev skabt i, regnes ikke som genvundet pre-konsument materiale. Nordisk Miljømærkning regner rework, regrind eller scrap, som ikke kan genanvendes direkte i samme proces, men kræver en oparbejdning (fx i form af sortering, omsmeltning og granulering) før det kan genanvendes, for at være pre-konsument/commercial materiale. Dette uanset om det sker internt eller eksternt. **"Post-consumer/commerciel"** defineres som materiale skabt af husholdninger eller kommercielle, industrielle eller institutionelle faciliteter i rollen som slutbrugere af et produkt, som ikke længere kan anvendes til det tilsigtede formål. Hertil regnes materiale fra distributionsleddet. Den her anvendte definition af kemisk recirkulering omfatter processer, hvor slutproduktet er enten monomerer, oligomerer eller højere carbonhydrider. Processer med slutprodukt i form af naphtha- eller pyrolyseolier omfattes ikke.
Genanvendte/recirkulerede fibre	Omfatter både mekanisk og kemisk recirkulering af fibre og materialer.

I denne generation 5 af kriterierne findes der to licenstyper:

- Produktlicens
- Produktionslicens

Hver licenstype kræver en separat ansøgning. For at opnå et svanemærket produkt kræves begge typer af licenser. Se definitioner i tabellen ovenfor i afsnit 1.

2 Produktlicens

Virksomheder, som sælger svanemærkede produkter under eget varemærke, eller på anden vis bringer et svanemærket produkt på markedet, skal som minimum, for at opnå egen produktlicens, opfylde krav O1 til O4 i dette afsnit, relevant del af krav O96 og relevante krav i afsnit 3.16.

Se mere om produktlicens under definitioner i afsnit 1.

O1 Sporbarhed af det svanemærkede produkt

Varemærkeejer er ansvarlig for, at det svanemærkede produkt kan spores tilbage til en produktionslicens (se afsnit 1 Definitioner).

Varemærkeejer skal oplyse følgende for de svanemærkede produkter:

- Angiv om produkterne sælges til forbrugere (B2C) og/eller til professionelle (B2B).
- Angiv hvilken produktionslicens, der anvendes til hvert af de svanemærkede produkter.

- Tekstiler til B2C segmentet: Angiv varemærkeejers handelsnavne på produkterne, samt en beskrivelse af minimum produkttype (fx sengetøj, arbejdstøj) og fibersammensætning.
- Tekstiler til B2B segmentet: Angiv unik betegnelse af det svanemærkede produkt, hvor produkttype som minimum fremgår (fx sengetøj, arbejdstøj) og fibersammensætning. For produkter som mærkes med "private label" for leasing (fx tekstilservice), skal det tydelig fremgå, hvilke "private labels" der er inkluderet i produktlicensen.

Handelsnavn skal være identisk med de handelsnavne, der findes på de svanemærkede produkter, der sælges i detail. Et svanemærket produkt må ikke have samme handelsnavn, som et ikke-svanemærket produkt hos samme varemærkeejer.

✉ Varemærkeejer skal indsende den information, kravet efterspørger.
✉ Indsend beskrivelse af procedure hos varemærkeejer der viser, hvordan det sikres, at den information, kravet efterspørger, holdes opdateret hos Nordisk Miljømærkning i hele licensperioden.

O2 Usolgt tekstil, skind og læder

Kravet omfatter svanemærkede produkter.

Usolgte tekstiler, skind og læder og produkter fra fejlproduktioner må ikke sendes til forbrænding eller deponi.

Produktlicenshaver/varemærkeejer skal informere Nordisk Miljømærkning, og på deres hjemmeside oplyse, hvordan usolgte produkter håndteres.

Undtagelse:

- I tilfælde hvor der registreres forurening af produktet, som enten miljø- eller sundhedsskadeligt, er produktet undtaget for dette krav. Forureningen skal kunne dokumenteres ved testrapport, som arkiveres hos virksomheden og dermed er tilgængelig ved kontrol fra Nordisk Miljømærkning.
- Uniformer til militær og politi er også undtaget for dette krav.

For produktlicensen omfatter kravet virksomhedens svanemærkede produkter, indtil de sælges videre til detail-leddet, som ikke er under eget varemærke.

✉ Beskrivelse af hvordan usolgte produkter håndteres.
✉ Link til varemærkeejers hjemmeside hvor håndtering af usolgte produkter oplyses.

O3 Info om at begrænse vask

For beklædningstekstil, som kan vaskes (undertøj og strømper undtaget), skal der på enten "hang tag" eller "care label" fremgå følgende tekst til forbrugeren: "Begræns antal vask - og hjælp med at spare energi og reducere klimabelastningen".

Egen tilsvarende formulering skal godkendes af Nordisk Miljømærkning.

✉ Indsend foto af "hang tag" eller "care label" på et produkt samt rutine for, hvordan dette sikres udført.

O4 Primæremballage til tekstilprodukt

Hvis varemærkeejer er ansvarlig for den primære tekstilemballage* skal følgende krav dokumenteres af varemærkeejer: O91, O92, O93 og O94.

* *Primæremballage defineres her som emballage fra producenten, der eventuelt følger produktet helt til forbrugeren. Eventuel*

forsendelsesemballage, som anvendes hos internetbutikker, anses ikke her som primæremballage.

✉ Erklæring fra varemærkeejer som beskriver, hvem der er ansvarlig for primæremballagen til produktet.

3 Produktionslicens

Alle følgende krav indgår i produktionslicensen.

Se mere om produktionslicens under definitioner i afsnit 1.

3.1 Beskrivelse af produkt og produktionsmetoder

Dette afsnit indeholder de overordnede krav for produkterne. Her skal de svanemærkede produkter og deres produktionsmetoder beskrives.

Kravgrænser i forhold til sytråd, "care label", elastik og små tekstildele er også beskrevet her.

O5 Produktbeskrivelse

Beskriv produkterne på produktionslicensen med følgende information:

- Om produkttypen er: fiber, garn, metervare eller færdigt tekstilprodukt.
- For færdigt tekstilprodukt angiv type (fx beklædning til baby, barn og voksne, arbejdstøj, undertøj, sportstøj, badetøj, regntøj, boligtekstil som sengetøj osv.)
- Unik betegnelse af det svanemærkede produkt, evt. produktnavn samt som minimum fibersammensætning.

✉ Information som kravet efterspørger.

O6 Materialesammensætning

Ansøger skal angive nedenstående information for hvert produkt* med unikt handelsnavn.

En oversigt af samtlige materialer, som indgår (Bill of Materials) i produktet med angivelse af:

- Alle metervarer med angivelse af betegnelse/navn og fibersammensætning i vægt %.
- Membraner, belægninger, imprægneringer eller laminater
- Detaljer/tilbehør (fx lynlåse, knapper, velcrobånd mm.) skal angives med materialetype (fx plast, metal mm.).
- Fyld- og stoppematerialer skal angives med materialetype (fx skum, fjer)
- For tekstilfibre, polymerer i belægninger, fyldmaterialer og plastmaterialer skal det fremgå, om det er recirkuleret og/eller biobaseret materiale.
- Hvis metervaren er genbrug, skal dette fremgå.

** Det samme produkt i forskellige farver og størrelser defineres her stadig som et unikt produkt.*

✉ Skematisk oversigt med ovenstående information for alle produkter, som produktionslicensen skal omfatte. Oversigten skal tydeligt vise, hvilke materialer der indgår i det enkelte produkt.

O7 Produktionskæden

For hvert produkt* skal følgende information om produktionskæden** angives i en oversigt:

- Beskrivelse af **alle** produktionsmetoder/ behandlingsteknikker for hele produktionen af produktet inkl. produktion hos underleverandører tilbage til og med fiber-/materialeleverandør, opstil gerne i flowskema.
- Betegnelse/navn på fiber, garn og metervare, som stemmer med betegnelse/navn opgivet i krav O6, så det er tydeligt, hvilke aktører der producerer og behandler de forskellige materialer.
- Alle aktører i produktionskæden, som fx underleverandører og agenter, skal beskrives med virksomhedsnavn, produktionssted, kontaktperson og hvilke produktionsprocesser som udføres.

** Det samme produkt i forskellige farver og størrelse defineres her som et unikt produkt. Produkter med helt ens produktionskæde kan grupperes, men det skal tydeligt angives, hvilke handelsnavne/produktnavne der er samlet i grupper.*

*** For re-design skal beskrivelsen af produktionskæden starte med den genanvendte tekstil som feedstock/råvare.*

✉ Skematisk oversigt (evt. flowskema) i forhold til ovenstående punkter.

3.2 Materialebegrænsninger

O8 Materialebegrænsninger

Følgende materialebegrænsninger og bagatelgrænser findes i kriterierne:

- Sytråd er ikke omfattet af krav.
- For broderitråd gælder kun følgende kemikaliekrav: O33 Klassificering af kemiske produkter, O34 Forbud mod CMR-stoffer og O35 Forbudte stoffer.
- Broderinger, som tilsammen maks. udgør 50 cm^2, er undtaget fra kravene.
- Bæltespænder af metal kan maks. udgøre 25 vægt % af bæltets vægt.
- Fibertyper, skind og læder, som der er stillet krav til i kriterierne, og som samlet indgår med maks. 5 vægt % i produktet, er undtaget fra kravene til fiber i afsnit 3.4 og krav til skind og læder.

✉ Beskrivelse der viser, at materialegrænser i kravet efterleves. Materialeoversigten fra krav O6 kan anvendes som grundlag.

O9 Mindre tekstildele

Mindre tekstildele (fx lommefor) som enkeltvis indgår med maks. 5 vægt % og samlet maks. 10 vægt % i det færdige produkt, kan undtages for kravene til fiber- og tekstilproduktion, hvis et af følgende punkter er opfyldt:

- Tekstildelen har et EU-Blomst certifikat, eller
- Tekstildelen har et GOTS certifikat, eller
- Tekstildelen har Oeko-Tex 100 klasse I certifikat eller kan dokumentere kravniveau til Oeko-Tex 100 klasse I med testrapporter. Her skal det også erklæres, at der ikke anvendes fluorholdige stoffer (fluorerede organiske forbindelser).

Alternativt skal krav til fiber- og tekstilproduktion opfyldes og dokumenteres.

✉ Certifikat i henhold til kravet for de tekstildele, som anvender denne undtagelse.
✉ For Oeko-Tex 100 certificerede tekstiler: en supplerende erklæring om, at der ikke anvendes fluorholdige stoffer.

O10 Elastiske bånd

Elastiske bånd, der samlet udgør op til maks 25 vægt %, kan undtages fra kravene til fiber- og tekstilproduktion, hvis følgende er opfyldt:

- Det elastiske bånd har en GOTS certificering for "accessories" eller en Oeko-tex 100 klasse I certificering.

✉ Certifikat der viser, at kravet er opfyldt.

O11 Info-tryk

Information trykt direkte på selve tekstilproduktet, skal opfylde kemikaliekravene: O33 Klassificering af kemiske produkter, O34 Forbud mod CMR-stoffer, O35 Forbudte stoffer, O37 Metalkompleksfarvestoffer og -pigmenter og O42 VOC i trykpasta.

Det stilles ingen krav til påsyede eller limede infolabels af tekstil (care label, brandnavn label og størrelseslabel).

✉ Angive hvilke labels, der anvendes på produktet.

O12 Lynlåse, knapper og andre detaljer

Detaljer/accessories* uden praktisk funktion som pailletter, nitter, glitter og lignende er ikke tilladt.

Nitter (eng: rivets) kan dog anvendes i denim i forbindelse med hæftning af lommer, hvor det har en forstærkende funktion, hvis nedenstående krav opfyldes for materialet.

Detaljer/accessories af metal eller plast, som har en funktion, kan anvendes (fx knapper, trykknapper, lynlåse, spænder og reflekser), hvis nedenstående krav opfyldes for materialet.

Metaldetaljer

For detaljer i metal gælder følgende grænseværdier:

- Bly (Pb): <90 mg/kg (Digested sample, Detection GC-ICP-MS)
- Kadmium (Cd): <40 mg/kg (Digested sample, Detection GC-ICP-MS)
- Nikkel (Ni): Migration limit <0,5 microgram/cm²/week (Test methods EN 12472 and EN 1811 or EN 16128).

Plast- og gummidetaljer

Plast og andre polymerdele, fx tape til sømme, må ikke bestå af kloreret plast som PVC (polyvinylchlorid) og heller ikke indeholde ftalater.

* Med detaljer menes alle dele på produktet, som ikke er metervare, sytråd, fyld eller skind og læder.

✉ Metal: Testrapport for det aktuelle metalmateriale (fx knapper) som viser, at kravet til metaller er opfyldt. Alternativt kan et GOTS eller Oeko-Tex 100 klasse I certifikat anvendes som dokumentation for metaldetaljer.
✉ Plast: Erklæring fra producenten af plastmaterialet (fx producent af knapper) om, at plasten opfylder kravet.
✉ Erklæring fra licenshaver om, at der ikke anvendes detaljer/accessories uden praktisk funktion.

3.3 Re-design af genbrugt tekstil, skind og læder

Svanemærket ønsker at fremme genbrug af tekstiler, skind og læder. Men for at hindre, at miljø- og sundhedsskadelige stoffer spredes, skal anvendte dele af genbrugte tekstiler, skind og læder opfylde krav O13 nedenfor. Andre nyproducerede dele af produktet samt detaljer som fx knapper og lynlåse skal opfylde kriteriernes krav, som er relevante for disse.

Hvis der sker videre forarbejdning med kemiske produkter (fx farvning, tryk, finishing osv.) af genanvendt materiale eller det færdige produkt, skal krav til relevante kemikalier afsnit 3.5.1 og 3.5.2 opfyldes og dokumenteres. Genanvendt tekstil, skind og læder, der ikke videreforarbejdes med kemiske produkter, behøver ikke opfylde krav til kemikalier anvendt i tekstil-, skind- og læderproduktionen.

Genbrugt tekstil, der anvendes til re-design, er ikke omfattet af fiberkrav, mens kravene til recirkulerede fibre er beskrevet i afsnit for fremstilling af fiber, da dette afsnit kun handler om genbrug af tekstiler.

O13 Re-design af genbrugt tekstil, skind og læder

Genbrugt materiale* af tekstil, skind og læder kan anvendes til re-design** for hele eller dele af produktet, hvis følgende er opfyldt:

- materialet stammer ikke fra professionelt arbejdstøj fra kemisk- og olieindustri.
- materialet indeholder ikke plasttryk (fx PVC - polyvinylchlorid), belægning eller detaljer.
- tekstiler fra sundhedssektoren er inden genbrug vasket på industrielt vaskeri ved en mikrobiologisk vask, hvor mikroorganismer inaktiveres. Vaskemetoden skal enten følge EN 14065: Textiler – Vaskeribehandlede textiler – Kontrolsystemer for biokontaminering eller tilsvarende national certificeringsstandard godkendt af Nordisk Miljømærkning***.

Samtidig gælder, at materialet skal være enten:

- oprindeligt miljømærket med Svanemærket, EU-Blomsten, GOTS, Bra Miljöval eller certificeret med Oeko-Tex 100/Leather standard by Oeko-Tex, eller
- kun anvendes til:
  - indretningstekstil, som fx tæpper, duge, sengetæpper (ikke sengetøj) og gardiner.
  - overtøj og habitjakker til forbrugere.
  - tasker, indkøbsnet og punge til voksne.

Re-design til professionelt brug:

Ved re-design af produkter til professionelt brug skal der være en procedure for at udføre en intern kvalitetsvurdering af det genbrugte tekstil for at sikre, at det producerede re-design kan indfri den forventede funktion i det re-designede produkt.

Videre forarbejdning:

Hvis der sker videre forarbejdning med kemiske produkter (fx farvning, tryk, finishing osv.) skal krav i afsnit 3.5 til relevante kemikalier efterleves. Samt krav O12 til detaljer, som fx knapper og lynlåse, hvis det anvendes.

** Genbrugt tekstil, skind og læder og fyldmaterialer defineres her som post-konsument materiale eller pre-konsument, hvis det kan dokumenteres, at materialet er restmateriale eller affald fra en anden virksomhed. Metervarer (ikke konfektionerede) regnes først for genbrugt tekstil, hvis det kan dokumenteres, at det er mere end 2 år siden metervaren oprindeligt blev produceret. For videre definition, se ISO 14021.*

*** Re-design er her defineret som at ændre på produktets oprindelige udseende, funktion eller indhold. Direkte genbrug uden re-design er ikke omfattet her.*

**** Eksempel på tilsvarende nationale branchestandarder: DK: DS 2451-8 Styring af infektionshygiejne i sundhedssektoren – Del 8: Krav til vask og håndtering af tekstiler til flergangsbrug. Norge: Norske Vaskeriers Kvalitetstilsyns bransjestandard «Smittevern for vaskerier som behandler tekstiler til helseinstitutjoner».*

- ✉ **Oprindeligt med mærkning:** Dokumentation for at tekstil, skind eller læder oprindeligt var miljømærket med mærker angivet i kravet eller mærket med Oeko-tex 100. Fx ved oprindelig faktura eller mærke på tekstilet.
- ✉ **Uden mærkning:** Dokumentation, der viser at det er genbrugt tekstil, skind eller læder der anvendes. Samt beskrivelse af hvilket type produkt det genbrugte tekstil, skind eller læder skal indgå i.
- ✉ Erklæring om at genbrug af materiale fra nævnte industrier ikke er anvendt samt at materialet ikke indeholder plasttryk, belægning eller detaljer.
- ✉ For tekstiler fra sundhedssektoren: Erklæring om at tekstilet er vasket på industrielt vaskeri ved en mikrobiologisk vask i henhold til kravet.
- ✉ Procedure, der beskriver, hvordan der i produktionen af re-design til professionelt udføres en vurdering af kvaliteten af det genbrugte tekstil, for at sikre kvaliteten gør det muligt at indfri den forventede funktion i det re-designede produkt.

3.4 Fremstilling af fiber

Nordisk Miljømærkning stiller krav til fremstilling af både naturfibre og syntetiske fibre. Uanset om det er naturlige eller syntetiske fibre, bidrager disse med miljøbelastning af forskellig art. Fx trækker syntetiske fibre på fossile ressourcer, mens bomuld bidrager til højt vandforbrug samt pesticidforbrug ved konventionel dyrkning.

Kriterierne omfatter de mest udbredte fibertyper i tekstilbranchen, hvor hensigten er at udpege de miljømæssigt bedste udgaver af hver enkelt fibertype. Svanemærket ønsker at motivere tekstilbranchen til at arbejde mod en mere bæredygtig tekstilproduktion i hele værdikæden.

Derfor er tilgangen her, at der tages udgangspunkt i både de fibertyper, der anvendes i stor udtrækning og dermed har stor betydning for tekstilbranchen miljøbelastning - for at skubbe dem i en mindre miljøbelastende retning - samt sætte fokus på nye mindre miljøbelastende fibre. Hermed gives mulighed for at rykke endnu mere tekstilproduktion i en bæredygtig retning.

Det normale er, at fibrene spinnes. Men hvis det produceres som non-woven produkter, fx som substrat (fx i laminat, belægninger og membraner), skal disse fiberråvarer opfylde krav, som er knyttet til den aktuelle fiber i dette afsnit.

Fibre skal efterleve relevante fiberkrav i kriterierne, uanset om der ansøges om svanemærkning af fiber, garn, metervare eller færdigt tekstilprodukt. Følgende fibertyper kan svanemærkes på fiberniveau: Økologisk bomuldsfibre, uld og andre kreatinfibre (enten får, kamel, alpaka eller ged), regenereret cellulose, hør(lin), silke, bambus, sisal og andre bastfibre.

Naturlige fibre

For vegetabilske fibre stilles der specifikke krav til dyrkning af bomuld og andre frøfibre af cellulose samt lin og andre bastfibre. For animalske fibre, som uld og andre keratinfibre, stilles der krav til indhold af rester af kemiske midler mod parasitter i ulden, samt udslip af COD (chemical oxygen demand) i afløbsvandet.

Regenererede cellulosefibre

Råmateriale til regenererede cellulosefibre skal enten bestå af recirkuleret råvare eller en høj andel certificeret FSC eller PEFC træråvare.

Desuden stilles der krav til truede træsorter og at selve produktionen af regenererede cellulosefibre skal foregå i et closed loop. For tekstiler med mindre end 30 % regenereret cellulose i metervaren accepteres også produktioner, der efterlever skrappe krav til emissioner. Derudover er der forbud mod blegning af cellulosemasse eller cellulosefibre med klorgas eller hypoklorit.

Syntetiske fibre - recirkulerede fossile eller biobaserede

For syntetiske fibre stilles der krav om, at de enten er biobaserede eller at der anvendes recirkulerede materialer i produktionen. For de biobaserede fibre er der også krav til, hvilke typer råvarer der kan anvendes, og at de ikke må være dyrket med genmodificerede råvarer. For recirkulerede fibre kræves en test for indhold af uønsket kemi. For regenererede cellulosefibre stilles der krav til produktionsprocesserne, med krav om en lukket proces uden udslip samt krav til høj andel recirkulerede fibre eller fibre fra bæredygtigt skovbrug.

Fibre af recirkuleret materiale

Fibre af recirkuleret materiale/fibre* er undtaget krav til virgine fibre, men skal i stedet for krav til den pågældende fibertype dokumentere, at materialet eller fibren er indkøbt som recirkuleret, samt dokumentere krav O30 om test for indhold af uønskede stoffer.

Der er ikke stillet krav til kemikalier, som anvendes i selve recirkuleringsprocesserne. Men som for anden tilsætning af kemikalier som ved farvning eller spinning, stilles der krav til kemikalierne anvendt til behandling af fiberen i krav O31 og kravene til kemikalier anvendt i alle processer i tekstilproduktionen i afsnit 3.5.

* Se definition af recirkuleret materiale og fibre i afsnit 1 Definitioner.

Fibre, der ikke er omfattet af kriterierne

Tekstilfibre, der ikke er stillet fiberkrav til her i kriterierne, kan indgå med maks. 5 vægt % i den enkelte metervare.

3.4.1 Bomuld og andre naturlige frøfibre af cellulose

O14 Bomuldsfibre

Bomuld og andre naturlige frøfibre af cellulose (inkl. kapok) skal være økologisk dyrket* eller recirkuleret**.

Følgende produkttyper til professionelt brug kan undtages krav om 100 % økologisk bomuld:

- beklædningstekstiler (uniformer og arbejdstøj) og
- sengetøj, håndklæder, badekåber, duge, viskestykker, klude og servietter til hoteller, sygehuse og andre institutioner.

Ved brug af undtagelsen må bomuldsfibre ikke være fra GMO (genmodificerede organismer)*** og skal være dyrket efter en af følgende standarder:

- BCI (Better Cotton Initiative)
- CmiA (Cotton made in Africa)
- Fairtrade cotton for bomuld

Andelen af de forskellige typer certificeret bomuld skal samlet give 100 % og dokumentation skal nævne kontrolmyndigheden eller certificeringsmyndigheden for de forskellige standarder.

Dokumentation for at BCI-bomuld ikke indeholder materiale fra GMO skal dokumenteres med enten a) eller b):

a) Med årlig test af rå-bomuld i henhold til testmetode med ISO/IWA 32:2019 eller tilsvarende.

b) For lande, hvor det er forbudt at dyrke genmodificerede bomuldssorter, kan dokumenteret sporbarhed tilbage til dyrkningen og en erklæring om, at det ikke er genmodificerede bomuldssorter, anvendes.

Så længe CmiA og Fairtrade cotton standarderne udelukker anvendelse af genmodificeret bomuld skal bomuld fra disse ikke testes.

Bomuldsfibre, bomuldsgarn og metervarer af bomuld kan ikke som eget licensprodukt svanemærkes ved brug af undtagelsen for økologisk bomuld.

** **Økologisk bomuld** betyder bomuldsfiber som er certificeret økologisk eller i overgang til økologisk efter en standard som er godkendt i IFOAM Family of Standards, som fx forordning (EU) 2018/848, USDA National Organic Program (NOP), APEDAs National Programme for Organic Production (NPOP), China Organic Standard GB/T19630. Her accepteres også GOTS, OCS 100, OCS blended (andele, som ikke er økologiske, skal leve op til andre relevante krav i disse kriterier) og DEMETER og certificeret som "i overgang til økologisk dyrkning". Certificeringsorganet skal have den akkreditering, som kræves for standarden, fx ISO 17065, NOP eller IFOAM.*

*** **Recirkulerede fibre eller materiale**: Pre-konsument eller post-konsument recirkulerede råvarer, jf. definitionen i standarden ISO 14021. Både mekanisk og kemisk recirkulering er inkluderet. Se uddybning under definitioner i afsnit 5.2.*

**** Genmodificerede organismer er defineret i EU-direktiv 2001/18.*

✉ **Økologisk bomuld:** Gyldigt certifikat som viser, at bomulden i det svanemærkede produkt er økologisk dyrket i henhold til standarderne i kravet. Hvis det er underleverandøren, der er GOTS certificeret, skal kravet dokumenteres med et transaktionscertifikat som viser, at varen, der sendes videre, er GOTS certificeret. For BCI skal det dokumenteres, at den indkøbte bomuld kan spores tilbage til BCI bønderne.

✉ **Recirkulerede fiber** skal dokumentere kravet med enten a eller b nedenfor:
a) Certifikat som viser, at råvaren er 100 % recirkuleret (post- og/eller pre-konsument) med Global Recycled Standard certifikat 4.0 (eller senere versioner), eller anden tilsvarende certificering godkendt af Nordisk Miljømærkning.
b) Fremvise dokumentation for, at de recirkulerede fibre er indkøbt som 100 % recirkulerede (post- og/eller pre-konsument) samt angive leverandør.

✉ **Bomuld omfattet af undtagelsen:** Dokumentation som viser, at bomulden er dyrket indenfor en af de tre IPM-standarder: BCI, CmiA eller FairTrade Cotton. Dokumentationen skal nævne kontrolmyndighed eller certificeringsmyndighed for de forskellige bomuldstyper og skal dokumenteres:
- på årsbasis indkøbt med transaktionsregistre og/eller fakturaer, eller
- på slutproduktbasis (angivet i vægt) målt ved spinding og/eller tekstilfremstilling.

✉ Testrapport som viser, at BCI-bomuld ikke indeholder materiale fra almenkendte varianter af genmodificeret bomuld og rutine som viser, at alle indkøbte batches bliver testet.

3.4.2 Silke, hør (lin) og andre bastfibre (hamp, jute og rami)

O15 Silke

Silkefibre, som indgår med mere end 30 vægt % i metervaren, skal enten være certificeret som "økologisk"* eller være recirkuleret**.

** **Økologisk silke:** Silke som er certificeret økologisk eller i overgang til økologisk efter en standard godkendt i IFOAM Family of Standards, fx forordning (EU) 2018/848, USDA National Organic Program (NOP), APEDAs National Programme for Organic Production (NPOP), China Organic Standard GB/T19630. Her godtages også GOTS og DEMETER og certificeret som "i overgang til økologisk dyrkning". Certificeringsorganet skal have akkrediteringen som kræves for standarden, fx ISO 17065, NOP eller IFOAM.*

*** **Recirkulerede fibre**: Pre-konsument eller post-konsument recirkulerede råvarer, jf. definitionen i standarden ISO 14021. Både mekanisk og kemisk recirkulering er inkluderet. Se uddybning under definitioner i afsnit 1.*

✉ Gyldigt certifikat som viser, at silken i det svanemærkede produkt er økologisk dyrket i henhold til standarderne i kravet. Hvis det er underleverandøren som er GOTS certificeret, skal kravet dokumenteres med et transaktionscertifikat der viser, at varen som sendes videre, er GOTS certificeret.

✉ Recirkulerede fibre skal dokumentere kravet med enten a eller b nedenfor:
a) Global Recycled Standard certifikat der viser, at råvaren er recirkuleret, eller anden tilsvarende certificering godkendt af Nordisk Miljømærkning.
b) Fremvise dokumentation for, at de recirkulerede fibre er indkøbt som recirkulerede samt angive leverandør.

O16 Hør (lin) og andre bastfibre

Hør (lin) og andre bastfibre, fx rami, hamp og jute, må kun dyrkes med pesticider tilladt i henhold til EU-Forordning 1107/2009.

✉ Gyldigt certifikat fra European Flax Standard eller tilsvarende.

O17 Vandrødning af hør (lin) og andre bastfibre

Ved vandrødning af hør (lin) og andre bastfibre, fx rami, hamp og jute, skal afløbsspildevandet fra vandrødningsbassinerne renses, så det kemiske oxygenforbrug (COD) eller den totale mængde organisk karbon (TOC) reduceres med mindst:

- 75 % for hampfibre
- 95 % for (hør) lin- og andre bastfibre

Testmetode: Test i henhold til ISO 6060.

Måling af BOD (Bio-chemical oxygen demand), PCOD (particulate chemical oxygen demand) eller TOC (total oxygen demand) kan også anvendes, hvis en korrelation til COD er vist.

✉ Testrapport fra producent af hør (lin)/bastfibre som viser, at kravet er opfyldt, eller
✉ Gyldigt licensbevis for EU-Blomsten i henhold til EU Kommissionens afgørelse fra juli 2014.

3.4.3 Uld og andre kreatinfibre

O18 Uld og andre kreatinfibre

Anvendt uld og andre kreatinfibre skal stamme fra enten får, kamel, alpaka eller ged og skal efterleve et af tre følgende punkter:

1. Være certificeret økologisk uld*
2. Være recirkuleret uld**
3. Være konventionel uld som kan dokumentere, at nedenstående krav til pesticidindhold i råulden efterleves.

Pesticidindhold i konventionel uld:

- Det totale indhold af følgende stoffer må ikke overstige 0,5 ppm: Y-hexaklorcyklohexan (lindan), α-hexaklorcyklohexan, ß-hexaklorcyklohexan, δ-hexaklorcyklohexan, aldrin, dieldrin, endrin, p,p'-DDT og p,p'-DDD, cypermetrin, deltametrin, fenvalerat, cyhalotrin og flumetrin.
- Det totale indhold af følgende stoffer må ikke overstige 2 ppm: diazinon, propetamfos, klorfenvinfos, diklorfention, klorpyrifos, fenklorfos, dicyclanil, diflubenzuron og triflumuron.
- Der er undtagelse for testkravet til pesticidrester hvis det kan dokumenteres, hvilke bønder der har produceret mindst 75 vægt % af ulden eller kreatinfibrene og bønderne kan bekræfte, at stofferne nævnt i kravet ikke er anvendt på de aktuelle områder eller dyr.

Testmetode: Test skal være i henhold til IWTO Draft test Method 59: Method for the Determination of Chemical Residues on Greasy Wool eller tilsvarende.

Analysen skal udføres på råuld før vådbehandling, og testrapport skal indsendes ved ansøgning, og derefter skal ansøger have en rutine for årligt at teste i henhold til kravet samt sikre, at kravet efterleves. Nordisk Miljømærkning skal underrettes, hvis kravet ikke efterleves.

**** Definition af økologisk uld:*** *uldfibre som er certificeret økologisk eller i overgang til økologisk efter en standard godkendt i IFOAM Family of Standards, fx forordning (EU) 2018/848, USDA National Organic Program (NOP), APEDAs National Programme for Organic Production (NPOP), China Organic Standard GB/T19630. Her godtages også GOTS og DEMETER og certificeret som "i overgang til økologisk dyrkning".*

Certificeringsorganet skal have akkrediteringen som kræves for standarden, fx ISO 17065, NOP eller IFOAM.

*** **Definition af recirkuleret uld:** Pre-konsument eller post-konsument recirkulerede råvarer, jf. definitionen i standarden ISO 14021. Både mekanisk og kemisk recirkulering er inkluderet. Se uddybning under definitioner i afsnit 1.*

✉ **Økologisk uld:** Gyldigt certifikat som viser, at ulden i det svanemærkede produkt er økologisk dyrket i henhold til standarderne i kravet. Hvis det er underleverandøren, der er GOTS certificeret, skal kravet dokumenteres med et transaktionscertifikat som viser, at varen der sendes videre, er GOTS certificeret.

✉ **Recirkulerede fibre:** Skal dokumentere kravet med enten a eller b nedenfor:

a) Global Recycled Standard certifikat 4.0 (eller senere versioner) eller Recycled Claim Standard (RCS) certifikat der viser, at råvaren er recirkuleret eller anden tilsvarende certificering godkendt af Nordisk Miljømærkning.

b) Fremvise dokumentation for, at de recirkulerede fibre er indkøbt som recirkulerede samt angive leverandør.

✉ **Konventionel uld:** Erklæring fra uldleverandør om, at mulesing ikke er anvendt. Derudover testrapport der viser, at pesticidkravet er opfyldt og en skriftlig rutine som beskriver, at der udføres årlig test i henhold til pesticidkravet samt årlig egenkontrol af, at kravet efterleves. Testresultater skal arkiveres og være tilgængelige ved efterkontrol af Nordisk Miljømærkning. Alternativt til pesticid-testen en bekræftelse fra bønderne om, at angivne stoffer ikke er anvendt, samt oversigt over andelen af uld, som dette gælder.

O19 Uldvaskemidler

Scouring agents (vaskemidler), som benyttes til vask af råuld, skal være enten let (readily) aerobt biologisk nedbrydelige eller potentielt (inherently) aerobt biologisk nedbrydelig i henhold til testmetode: OECD 301 A-F (60 % nedbrydelighed), OECD 310 (60 % nedbrydelighed), OECD 302 A-C (70 % nedbrydelighed) eller tilsvarende testmetoder.

✉ Erklæring fra kemikalieleverandøren samt sikkerhedsdatablade for anvendte scouring agents og/eller OECD- eller ISO-prøvningsresultater der viser, at kravet er opfyldt.

O20 COD-udslip fra uldvaskerier

Udslip af COD (chemical oxygen demand) fra uldvaskeanlæg må maks. være (udtrykt som halvårligt gennemsnit):

- 45 g/kg for fin uld (merinould eller uldfiber som er 25 micron eller tyndere)
- 25 g/kg for grov uld

Afløbsvand, der går til kommunal eller anden regional rensning, er undtaget.

Testmetode: Test i henhold til ISO 6060.

Måling af PCOD (particulate chemical oxygen demand), TOC (total oxygen demand) eller BOD (bio-chemical oxygen demand) kan også anvendes, hvis en korrelation til COD er vist.

✉ Testrapport fra uldvaskeriet som viser, at kravet er opfyldt. Alternativt kan enten et gyldigt GOTS eller EU-Blomst certifikat anvendes som dokumentation.

O21 pH-værdi og temperatur fra spildevand fra uldvask

pH-værdien i afløbsvandet, som udledes i overfladevand, skal være 6–9 (medmindre pH-værdien i recipienten ligger udenfor dette interval), og temperaturen skal være lavere end 40 °C (medmindre temperaturen i recipienten er højere).

✉ Testrapporter fra uldvaskeriet som viser målinger af pH og temperatur i afløbsvandet. Alternativt kan gyldigt GOTS certifikat anvendes som dokumentation.

O22 Forbud mod mulesing

Kirurgisk mulesing og mulesing udført med flydende kvælstof er ikke tilladt på merinofår.

✉ Erklæring fra producent af merinould om, at mulesing ikke er anvendt.

3.4.4 Regenererede cellulosefibre

Råmateriale til regenererede cellulosefibre skal enten opfylde krav O23 eller O24 for henholdsvis recirkulerede tekstilfibre og træfiberbaserede råvarer. En fiber som er baseret på råvarer fra en kombination af krav O23 og O24 kan også godkendes, hvis de forskellige råvarer opfylder hvert sit krav.

O23 Regenererede cellulosefibre, recirkulerede tekstilfibre

Recirkulerede råvarer til produktion af nye regenererede cellulosefibre skal være pre-konsument eller post-konsument* celluloseholdigt materiale.

Det skal dokumenteres, at 100 % af materialet er recirkuleret.

Sporbarheden, for at råvaren er recirkuleret, skal dokumenteres med certifikat fra enten Global Recycled Standard (version 4 eller senere) eller Recycled Claim Standard (version 2 eller senere).

* **Recirkulerede materialer**: Pre-konsument eller post-konsument recirkulerede råvarer, jf. definitionen i standarden ISO 14021. Se uddybning under definitioner i afsnit 1.

✉ Certifikat fra enten Global Recycled Standard (version 4 eller senere) eller Recycled Claim Standard (version 2 eller senere) der viser at råvaren er recirkuleret.
✉ Dokumentation som viser, at 100 % af råvaren er recirkuleret.
✉ Ved brug af blanding af tekstil- og trefiberbaserede råvare: Dokumentation som viser, at 100 % af råvarerne til sammen opfylder enten O23 eller O24.

O24 Regenererede cellulosefibre, begrænsning af træarter

Kravet gælder kun virgine træfibre og skal dokumenteres enten af producenten af regenererede fibre eller producenten af dissolving-massen og producenten af regenererede fibre.

Nordisk Miljømærknings liste over træarter* består af træarter, der er anført på:

a) CITES (bilag I, II og III)

b) IUCN-rødliste, kategoriseret som CR, EN og VU

c) Den Norske Regnskogfondens træliste

d) Siberisk lærk (fra skove uden for EU)

Træarter anført på a) CITES (bilag I, II og III) er ikke tilladt at anvende. Træarter, der er anført på enten b), c) eller d), kan kun anvendes, hvis de opfylder samtlige følgende krav:

- Træarten stammer ikke fra et område/en region, hvor den er IUCN rødlistet, kategoriseret som CR, EN eller VU.
- Træarten stammer ikke fra Intact Forest Landscape (IFL), defineret i 2002 http://www.intactforests.org/world.webmap.html.
- Træarten skal stamme fra FSC- eller PEFC-certificeret skov/plantage og skal være dækket af et gyldigt FSC/PEFC-sporbarhedscertifikat (CoC) dokumenteret/kontrolleret som FSC eller PEFC 100 % gennem FSC-transfer-metoden eller PEFC-fysisk separationsmetode.
- Træarter, dyrket på plantage, skal desuden stamme fra FSC- eller PEFC-certificeret skov/plantage, der blev etableret før 1994.

Undtagelser:

Eukalyptus og akacie er undtaget fra listen. Eukalyptus/akacie må være minimum 50 % certificeret og komme fra skov/plantager, der forvaltes i henhold til bæredygtige skovbrugsforvaltningsprincipper, som opfylder kravene for FSC eller PEFC. Resterende andel skal være fra kontrollerede kilder (FSC controlled wood eller PEFC controlled sources).

* *Listen over træarter findes på hjemmesiden: https://www.nordic-ecolabel.org/certification/paper-pulp-printing/pulp--paper-producers/forestry-requirements-2020/*

✉ Erklæring fra producenten af regenererede fibre eller producenten af dissolving-massen om, at der ikke benyttes træarter angivet på a-d) eller
Hvis træarter på liste b), c) eller d) anvendes:

✉ Gyldigt FSC/PEFC Chain of Custody-certifikat fra leverandør/ansøger/producent, der dækker de specifikke træarter og som dokumenterer, at træet er kontrolleret som FSC eller PEFC 100 % gennem FSC-transfer-metoden eller PEFC fysisk separationsmetode.

✉ Ansøgeren/producenten/leverandøren skal dokumentere fuld sporbarhed tilbage til certificeret skovenhed, og dokumentere følgende:

- Træet stammer ikke fra et område/en region, hvor det er IUCN-rødlistet, kategoriseret som CR, EN eller VU
- Træet stammer ikke fra Intact Forest Landscape (IFL), defineret i 2002 http://www.intactforests.org/world.webmap.html
- For plantager må ansøger/producenten/leverandøren dokumentere, at træarten ikke stammer fra FSC- eller PEFC-certificerede plantager etableret efter 1994.

✉ For eukalyptus og akacie: Gyldigt sporbarhedscertifikat fra producent af masse samt dokumentation der viser, at certificeringsgraden er minimum 50 % og at den resterende andel kommer fra kontrollerede kilder.

O25 Regenererede cellulosefibre, sporbarhed og certificeret råvare

Producenten af regenererede fibre eller producenten af dissolving-massen skal angive navn (artsnavn) for de råvarer, der anvendes til produktionen.

Producenten af regenererede fibre eller producenten af dissolving-massen skal være sporbarhedscertificeret i henhold til enten FSC eller PEFC.

Producenter, som kun anvender recirkuleret materiale, er undtaget fra kravet til sporbarhedscertificering.

Certificering af fiberråvarerne i regenererede fibre på årsbasis:

1. Mindst 50 % af fiberråvaren skal stamme fra skovbrug, som forvaltes i overensstemmelse med bæredygtige skovdriftsprincipper, der opfylder kravene i FSC- eller PEFC-sporbarhedsordningerne, eller
2. Mindst 70 % af fiberråvaren skal være recirkuleret materiale*, eller
3. En kombination af certificerede og recirkulerede fibre.

Den resterende andel skal være dækket af FSC/PEFCs kontrolordning (FSC Controlled Wood/PEFC Controlled Sources).

Kravet skal dokumenteres som indkøbt råvare/fibre på årsbasis (volume eller vægt) af producent af regenererede fibre eller producenten af dissolving-massen.

Producenter af dissolving-masse skal angives. Hvis flere masser blandes, skal certificeringsprocenten opfyldes for den færdiganvendte masse.

** Recirkuleret materiale defineret i henhold til ISO 14021. Se yderligere afsnit 1 for definitioner.*

Hvis den regenererede cellulosefiber skal svanemærkes som fiber, skal certificeringsprocenten dokumenteres af producenten af den regenererede fiber og det skal dokumenteres, at certificeringsprocenten allokeres til det svanemærkede produkt.

- ✉ Producenten af regenererede fibre eller producenten af dissolving-massen skal angive navn (artsnavn) på træsorter i det fiberråmateriale, der anvendes.
- ✉ Gyldigt FSC/PEFC sporbarhedscertifikat/link til certifikatindehaveres gyldige certifikatinformation i FSC/PEFC-databaser, der dækker alt træ- og bambusfiberråvare, der anvendes (fx via link til webstedet).
- ✉ Producenter, som kun bruger recirkuleret pap og papir, skal vise, at recirkulerede fibre er omfattet af EN 643 leveringsnoter. Ved recirkulerede fiber fra andre kilder skal leverandøren angives og det skal beskrives, at materialet er recirkuleret i henhold til definitionen.
- ✉ **Kravet til certificeringsprocent dokumenteres af producent af dissolving-massen:** Producent af dissolving-masse(-n) skal angives. Masseproducenten skal dokumentere, at massen på årsbasis indeholder minimum 50 % certificeret råvare ved at vedlægge regnskab, som viser andelen af certificeret træråvare i produktionen, samt at resten af råvaren er fra kontrollerede kilder.
- ✉ **Kravet til certificeringsprocent dokumenteres af producent af regenererede cellulosefibre:** Leverandør(er) af dissolving-masse angives og der skal vedlægges dokumentation for andel certificeret fiber i de forskellige masser som indkøbes, og at den gennemsnitlige certificeringsprocent er opfyldt på årsbasis. Der skal vedlægges dokumentation, fx faktura eller følgeseddel, for leverance mellem masseproducent og producent af regenereret cellulose som viser, at der indkøbes masse som indeholder minimum 50 % certificeret træråvare eller bambus.
- ✉ Alternativt kan kravet dokumenteres ved, at næste led (indkøber af de regenererede cellulosefibre) der køber FSC/PEFC-mærket regenererede cellulosefiber eller med et claim med 50 % certificeret. Nordisk Miljømærkning kan anmode om yderligere dokumentation for at undersøge, om kravene er opfyldt.
- ✉ Hvis den regenererede cellulosefiber skal svanemærkes. Det skal dokumenteres, at certificeringsprocenten er allokeret til det svanemærkede produkt.

O26 Regenererede cellulosefibre, blegning med klor

Klorgas* må ikke anvendes ved blegning af cellulosemasse eller cellulosefibre.

* Restmængder af klorgas som dannes ved fremstilling af klordioksid fra klorat er undtaget.

- ✉ Erklæring fra producenterne af cellulosemasse og regenereret cellulose om, at kravet er opfyldt – eller gyldigt licensbevis for EU-Blomsten i henhold til EU Kommissionens beslutning fra juni 2014.

O27 Regenererede cellulosefibre, proces

Hvis tekstilet indeholder mere end 30 væg % regenererede cellulosefibre skal del A opfyldes. Ved 0-30 vægt % er det tilstrækkeligt, at del B eller del C opfyldes.

Del A:

Fiberproduktionen skal baseres på "closed loop"* processer som fx lyocell processen, direkte spinning af cellulose (Spinnova processen) eller tilsvarende lukkede processer.

** "Closed loop" defineres her som processer med høj recirkuleringsgrad af kemikalier som indgår (>99 %) eller processer uden udslip af kemikalier.*

Del B:

Udslip fra produktion med "traditionel produktionsproces" for regenererede cellulosefibre som viskose og rayon:

- Udslip af svovl til luft må ikke være mere end 120 g S/kg filamentfibre og 30 g/kg stapelfibre udtrykt som årligt gennemsnit.
- Udslip af zink til vand må ikke være mere end 0,3 g Zn/kg regenererede cellulosefibre udtrykt som årligt gennemsnit.

Del C:

Udslip fra produktion af cuprofiber:

- Indhold af kobber i afløbsvand fra processen må ikke overstige 0,1 ppm udtrykt som årligt gennemsnit.

Information om analysemetoder og analyselaboratorier er angivet i Bilag 1.

✉ Del A: Dokumentation som viser, at fremstillingen af de regenererede cellulosefibre er produceret med afløbsfrie processer i henhold til kravet.

✉ Del B og C: Testrapport fra producent som viser, at kravet er opfyldt. Udslip af svovl til luft kan dokumenteres med gyldigt lisensbevis for EU-Blomsten i henhold til EU Kommisionens beslutning fra juli 2014.

3.4.5 Syntetiske fibre

For syntetiske fibre stilles der krav om, at de enten skal bestå af recirkuleret materiale, hvis de er af fossil oprindelse, eller være biobaserede (jf. definition af disse i krav nedenfor). Her stilles krav til, hvilke typer af recirkulerede og biobaserede råvarer, der kan godkendes.

O28 Syntetiske fibre - fossil oprindelse

Anvendte syntetiske fibre af fossil oprindelse skal bestå af 100 % recirkuleret materiale*. Her må ikke anvendes recirkuleret plast fra anlæg, der er EFSA** eller FDA*** godkendt til fødevarekontakt eller markedsføres som kompatibelt med disse.

Undtagelse:

- For elastanfibre, der er STANDARD 100 by OEKO-TEX (annex 4 class II) certificeret, gives en undtagelse for op til 10 % elastanfibre i metervaren.
- For hvid**** polyester til professionelle tekstiler gives en undtagelse for kravet indtil den 30-06-2024. Her kræves så, at fibrene skal være STANDARD 100 by OEKO-TEX (annex 4 class II) certificeret.

Sporbarheden for den recirkulerede råvare skal dokumenteres ved enten a) eller b) nedenfor:

a) Global Recycled Standard certifikat eller RCS (Recycled Claim Standard) der viser, at råvaren er recirkuleret eller anden tilsvarende certificering godkendt af Nordisk Miljømærkning.

b) Ved at oplyse producent af recirkuleret råvare, samt dokumentere at det anvendte feedstock i råvaren er 100 % recirkuleret materiale, jf. kravets definition.

** Recirkuleret materiale defineres i kravet i henhold til ISO 14021 i følgende to kategorier med specificering samt omfatter både mekanisk og kemisk recirkulering. Den her anvendte definition af kemisk recirkulering omfatter processer, hvor slutproduktet er enten monomerer, oligomerer eller højere carbonhydrider.*

Processer for kemisk recirkulering, hvor slutproduktet af den kemiske proces er naphtha- eller pyrolyseolier (energiproduktion) er ikke omfattet af definitionen "recirkuleret materiale". Her betragtes selve processen som en genvinding (recovery) snarere end genanvendelse.

"Pre-consumer/commerciel" *defineres som materiale, der afledes fra affaldsstrømmen under en fremstillingsproces. Genanvendelse af materialer, som omarbejdes (rework) eller knuses igen (regrind), eller affald (scrap), der frembringes ved en proces og kan genvindes inden for samme proces, som det blev skabt i, regnes ikke som genvundet pre-konsument materiale.*

Nordisk Miljømærkning regner rework, regrind eller scrap, der ikke kan genanvendes direkte i samme proces, men kræver en oparbejdning (fx i form af sortering, omsmeltning og granulering) før det kan genanvendes, for at være pre-konsument/commercial materiale. Dette er uanset om det sker inhouse eller eksternt.

"Post-consumer/commerciel" *defineres som materiale skabt af husholdninger eller kommercielle, industrielle eller institutionelle faciliteter i rollen som slutbrugere af et produkt, som ikke længere kan anvendes til det tilsigtede formål. Hertil regnes materiale fra distributionsleddet.*

*** I henhold til EU Kommissionens forordning (EF) nr. 282/2008 af 27. marts 2008 om materialer og genstande af genvundet plast bestemt til kontakt med fødevarer.*

**** I henhold til Code of Federal Regulations Title 21: Food and Drugs, PART 177—INDIRECT FOOD ADDITIVES: POLYMERS.*

***** Defineret efter Ganz-Griesser Whiteness Index som følgende spektrum: 200-220 GG, Tint 0-3 eller tilsvarende i henhold til CIE Whiteness Index.*

✉ Erklæring fra producent af recirkuleret råvare om, at råvaren ikke er EFSA eller FDA godkendt, jf. kravet.
✉ A) Certifikat for uafhængig certificering af leverandørkæden (fx Global Recycled Standard og Recycled Claim Standard).
✉ B) Dokumentation fra producent der viser, at den anvendte feedstock i råvaren er 100 % recirkuleret materiale, jf. kravets definition.

O29 Syntetiske fibre - biobaseret oprindelse

Syntetiske fibre af biobaseret oprindelse skal indeholde mindst 90 % biobaseret råvare, dokumenteret ved test i henhold til ISO 16620, ASTM D6866 eller tilsvarende standard.

Råvarer, som anvendes i produktionen af biobaserede polymerfibre (fx polyester og polyamid), skal opfylde nedenstående krav.

Palmeolie, sojaolie og soyamel

Palmeolie, sojaolie og soyamel må ikke anvendes til biobaserede polymerfibre i tekstilet.

Specielt for sukkerrør

Råvarerne skal opfylde enten a) eller b):

a) Være affald* eller restprodukter** defineret i henhold til (EU) Renewable Energy Directive 2018/2001. Der skal være sporbarhed tilbage til den produktion/proces, hvor restproduktionen opstod.

b) Sukkerrør må ikke være genmodificerede***. Sukkerrør skal desuden være certificeret med Bonsucro standard version 5.1 eller senere, eller være certificeret efter en standard, der opfylder kravene beskrevet i Bilag 3.

Producenten af den biobaserede polymer skal være sporbarhedscertificeret (CoC, Chain of Custody Certified) i henhold til standarden, som råvaren er certificeret efter. Sporbarheden skal som minimum sikres ved massebalance. Book- and Claim Systemer accepteres ikke.

Producenten af den biobaserede polymer skal dokumentere, at der er indkøbt certificerede råvarer til polymerproduktionen fx i form af specifikation på faktura eller følgeseddel.

Andre råvarer

Det skal angives navn (på latin og et nordisk eller engelsk) og leverandør for de anvendte råvarer.

Råvarerne skal opfylde et af følgende krav c) eller d):

c) Være affald* eller restprodukter** defineret i henhold til (EU) Renewable Energy Directive 2018/2001[1]. Det skal være sporbarhed til den produktion/proces, hvor restproduktionen opstod.

d) Primære råvarer (fx majs), der ikke er genmodificeret***. Her skal geografisk oprindelse (land/delstat) angives.

** Affald som defineret af EU-direktiv 2018/2001/EC.*

*** Restprodukter som defineret af EU-direktiv 2018/2001/EC. Restprodukter stammer fra landbrug, akvakultur, fiskeri og skovbrug, eller de kan være forarbejdningsrestprodukter. Et forarbejdningsrestprodukt er et stof, der ikke er et af de slutprodukter, som produktionsprocessen direkte tilstræber. Restprodukter må ikke være et direkte mål for processen, og processen må ikke være ændret til forsætlig produktion af restproduktet. Eksempler på restprodukter er fx halm, avner, bælge, den ikke spiselige del af majs, husdyrgødning og bagasse. Eksempler på forarbejdningsrestprodukter er fx råglycerin eller brun lud fra papirproduktion. PFAD (Palm Fatty Acid Distillate) fra palmeolie regnes ikke som et restprodukt og kan derfor ikke anvendes.*

**** Genmodificerede organismer er defineret i EU-direktiv 2001/18/EC. Massebalance kan ikke anvendes for GMO-fri.*

✉ Test i henhold til ISO 16620, ASTM D6866 eller tilsvarende standard, der viser indhold af biobaseret råvare.

✉ Erklæring fra polymerproducenten om, at palmeolie (inkl. PFAD (Palm Fatty Acid Distillate)) sojaolie og soyamel ikke anvendes som råvarer til den biobaserede polymer.

✉ For affald og restprodukter: Dokumentation fra polymerproducenten som viser, at kravets definition af affald eller restprodukter er opfyldt, samt sporbarhed som viser hvor affald eller restproduktet kommer fra.

✉ Sukkerrør: Angiv hvilket certificeringssystem sukkerrør er certificeret efter. Kopi af gyldigt CoC-certifikat eller certifikatnummer.

[1] EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS DIREKTIV (EU) 2018/2001 af 11. december 2018 om fremme af anvendelsen af energi fra vedvarende energikilder.

Dokumentation i form af faktura eller følgeseddel fra producent af biobaseret polymer som viser, at der er indkøbt certificeret råvare til produktionen af polymeren. Erklæring om at sukkerrør ikke er genmodificeret.

✉ For primære råvarer: Erklæring fra polymerproducenten om, at råvarer ikke er genmodificeret i henhold til definitionen i kravet. Navn (på latin og engelsk) og geografisk oprindelse (land/delstat) for de anvendte primære råvarer.

3.4.6 Recirkulerede fibre

O30 Recirkulerede fibre, test af miljøskadelige stoffer

Recirkulerede fibre/råvarer til fiberproduktion må ikke indeholde følgende stoffer over de angivne grænseværdier i nedenstående tabel.

Kravet gælder for alle recirkulerede fibre (både syntetiske og naturfibre) og skal dokumenteres årligt med enten a) eller b):

a) et Oeko-tex standard 100 klasse I certifikat eller

b) testrapport, der viser at kravet efterleves.

Undtagelser for kravet:

- Materiale fra PET-flasker tidligere godkendt til fødevarekontakt.
- Fibre fra kemisk recirkuleret* polymerer, hvis det på anden vis kan dokumenteres, at processen sikrer kravets overholdelse.
- Fibre, der indgår i produktion af regenereret cellulose.
- Fibre, hvor det kan dokumenteres, at de stammer fra type I miljømærkede produkter.

** Den her anvendte definition af kemisk recirkulering omfatter processer, hvor slutproduktet er enten monomerer, oligomerer eller højere carbonhydrider.*

Processer for kemisk recirkulering, hvor slutproduktet af den kemiske proces er naphtha- eller pyrolyseolier (energiproduktion), er ikke omfattet af definitionen "recirkuleret materiale". Her betragtes selve processen som en genvinding (recovery) snarere end genanvendelse.

Kravet skal dokumenteres ved ansøgning, samt efterfølgende årligt kontrolleres ved egenkontrol.

Stof/stofgruppe	Maks. grænse
Ekstraherbare metaller	
Krom total	1,0 mg/kg
Bly	0,1 mg/kg
Kviksølv	0,02 mg/kg
Kadmium	0,1 mg/kg
Antimon	30,0 mg/kg
Organiske tinforbindelser	
TBT og TPhT	0,5 mg/kg
Sum af DBT, DMT, DOT, DPhT, DPT, MOT, MMT, MPhT, TeBT, TeET, TCyHT, TMT, TOT, TPT	1,0 mg/kg
Klorerede phenoler	
Pentachlorphenol	0,05 mg/kg
Tetraschlorphenol	0,05 mg/kg
Trichlorphenol	0,2 mg/kg
Dichlorphenpol	0,5 mg/kg

Monochlorphenol	0,5 mg/kg
Per- og polyflourerede forbindelser	
PFOS, PFOSA, PFOSF, N-Me-FOSA, N-Me-FOSE, N-Et-FOSE	Sum <1,0 µg/m^2
PFOA	<1,0 µg/m^2
PFHpA, PFNA, PFDA, PFUdA, PFDoA, PFTrDA, PFTeDA	0,05 mg/kg for hver
Andre angivne per- og polyflourinede forbindelser i henhold til Oeko-Tex 100 annex 5.	0,05 eller 0,5 mg/kg for hver som angivet i Oeko-Tex 100
Ftalater	
BBP, DBP, DEP, DMP, DEHP, DMEP, DIHP, DHNUP, DCHP, DHxP, DIBP, DIHxP, DIOP, DINP, DIDP, DPrP, DHP, DNOP, DNP, DPP	Sum 0,1 vægt %
Flammehæmmere	
Flammehæmmere med undtagelse af flammehæmmere godkendt af Oeko-Tex.	<100 mg/kg for hver
Formaldehyd	16 mg/kg
Arylaminer med kræftfremkaldende egenskaber angivet i Oeko-tex 100 appendix 5	Sum 20 mg/kg
Surfactant, wetting agent residues	
Nonylphenol, octylphenol, heptylphenol, pentylphenol	Sum 10 mg/kg
Nonylphenol, octylphenol, heptylphenol, pentylphenol, nonylphenoletoksilat og octylphenoletoksilat	Sum 100 mg/kg
Farvestoffer	
Afspaltede kræftfremkaldende listet i Oeko-Tex 100 appendiks 5	Sum 20 mg/kg
Afspaltede analin listet i Oeko-Tex appendiks 5	Sum 100 mg/kg
Kræftfremkaldende listet i Oeko-Tex appendiks 5	50 mg/kg
Allergene farvestoffer listet i Oeko-Tex appendiks 5	50 mg/kg
Andre farvestoffer listet i Oeko-Tex appendiks 5	50 mg/kg
Pesticider (for rec. naturlige fibre)	
Pesticider angivet i Oeko-Tex 100 appendiks 5	Sum 0,5 mg/kg
For akryl, elastan, polyeruthan og polyamid	
DMAC	0,1 w% solvent residue

Testmetoder: testmetoder som angivet i Testing Methods Standard 100 by Oeko-Tex

- ✉ Testrapporter eller Oeko-tex 100 klasse I certifikat der viser, at kravet efterleves. Samt skriftlig rutine som beskriver, at der udføres årlig test i henhold til kravet samt årlig egenkontrol af, at kravet efterleves. Alternativt en procedure for årlig indhentning af Oeko-tex 100 klasse I certifikat. Testresultater/certifikat skal arkiveres og være tilgængelige ved efterkontrol af Nordisk Miljømærkning.
- ✉ Ved brug af kemisk recirkuleret polymerer-dokumentation der viser, at recirkuleringsprocessen sikrer, at kravet overholdes.
- ✉ Ved brug af undtagelse for materiale fra PET-flasker skal dette dokumenteres af fiberleverandøren.
- ✉ Ved brug af undtagelse for fibre fra tidligere type I miljømærkede tekstiler skal dette dokumenteres af fiberleverandøren.

3.4.7 Tilsætninger og behandling af fibre

Kravet omfatter eventuelle tilsætninger og belægninger af fiber. Kravet gælder alle fibertyper.

O31 Behandling og belægning af fiber og garn

Behandling og belægning af fibre skal efterleve følgende krav: O33 Klassificering af kemiske produkter, O34 Forbud mod CMR-stoffer, O35 Forbudte stoffer* og O41 Kemikalier med silikone.

Behandling og belægning af uld mod filtning:

- Klor- og fluorforbindelser er forbudt (også udelukket i krav O35)
- Uldfibre kan kun belægges med bionedbrydelig** belægning

** Undtagelse for tilsat nanotitandioxid ved fremstilling af regenereret cellulose.*

*** Belægning skal være aerob nedbrydelig i henhold til OECD 301 A-F eller OECD 310 (readily biodegradable) eller 302 A-C (inherently biodegradable).*

✉ Erklæring fra fiberproducent/-leverandør om, at kravet efterleves samt beskrivelse og sikkerhedsdatablad på anvendte tilsætninger og belægninger til fiberen.

✉ Ved belægning af uldfibre: Dokumentation for at belægning opfylder krav til bionedbrydelighed.

3.5 Kemikalier anvendt i tekstilproduktion

Kravene i dette afsnit gælder for alle kemikalier som anvendes i produktionen af tekstiler, hvis ikke andet er specificeret i kravet. Eksempler på kemikalier er blødgørere, blegemidler, pigmenter og farvestoffer, stabilisatorer, dispergeringsmidler, slettemidler, enzymer og andre hjælpekemikalier. Kemikalierne benyttes i de forskellige processer i tekstilproduktionen, fx ved kardning, spinning, vævning, strikning, vask, blegning, farvning, trykning og efterbehandling. Kravene er uafhængige af, om det er tekstilproducenten eller dennes underleverandører som anvender kemikalierne. Kemikalier, som anvendes i renseanlæg eller til vedligeholdelse af produktionsudstyr, er undtaget for kravene.

3.5.1 Overordnede kemikaliekrav

O32 Oversigt over kemikalier

Samtlige kemiske produkter skal angives og dokumenteres med sikkerhedsdatablad. Der skal laves en samlet liste eller separate lister for hver produktionsproces og/eller underleverandør, også for trykning på tekstiler og produkter.

Følgende oplysninger skal fremgå for hvert kemisk produkt:

- handelsnavn
- kemikaliets funktion
- procestrin, som det kemiske produkt benyttes i
- hvilken underleverandør/producent der anvender det kemiske produkt

✉ Kemikalieliste for hver produktionsproces og/eller underleverandør.

✉ Sikkerhedsdatablad for hvert kemisk produkt i henhold til Annex II i REACH 1907/2006.

O33 Klassificering af kemiske produkter

Kemiske produkter må ikke være klassificeret som angivet i tabellen nedenfor.

CLP-forordning 1272/2008		
Fareklasse	**Farekategori**	**Farekode**
Farlig for vandmiljøet	Aquatic Acute 1 Aquatic Chronic 1 Aquatic Chronic 2	H400 H410 H411

Farlig for ozonlaget	Ozone	H420
Kræftfremkaldende egenskaber	Carc 1A eller 1B Carc 2	H350 H351
Kønscellemutagenitet	Muta. 1A eller 1B Muta. 2	H340 H341
Reproduktionstoksicitet	Repr. 1A eller 1B Repr. 2 Lact.	H360 H361 H362
Akut giftighed	Acute Tox 1 eller 2 Acute Tox 3	H300, H310, H330 H301, 311, 331
Specifik målorgantoksicitet med enkelt eller gentaget eksponering	STOT SE 1 STOT RE 1	H370 H372
Sensibiliserende ved indånding eller hudkontakt	Resp. Sens. 1, 1A eller 1B Skin Sens. 1, 1A eller 1B	H334* H317*

Inkl. alle kombinationer med angivet eksponeringsvej og specifik angivet effekt. Fx dækker H350 også klassificeringen H350i.

Vær opmærksom på, at det er kemikalieproducenten som er ansvarlig for klassificeringen.

** Ikke-disperse farvestoffer er undtaget for forbud mod H334 og H317 under forudsætning af, at der anvendes ikke-støvende formuleringer eller der anvendes automatisk dosering. Hvis der er manuel påfyldning af automatisk doseringsanlæg, skal den manuelle håndtering udføres ved brug af korrekte personlige værnemidler i henhold til sikkerhedsdatablad (SDS) og/eller ved brug af tekniske tiltag som lokalt udsug/ventilation.*

- ✉ Erklæring fra kemikalieproducent om, at kravet er opfyldt.
- ✉ For undtagelse for ikke-disperse farvestoffer: Erklæring om at disse anvendes som ikke støvende formuleringer eller der anvendes automatisk dosering.
- ✉ Rutine for brug af personlige værnemidler ved manuel håndtering af støvende farver eller beskrivelse af tekniske tiltag.

O34 Forbud mod CMR-stoffer

I kemiske produkter må der ikke indgå stoffer* klassificeret som angivet i tabellen nedenfor.

** Se definition af indgående stoffer og forureninger i afsnit 1 Definitioner.*

CLP-forordning 1272/2008		
Fareklasse	**Farekategori**	**Farekode**
Kræftfremkaldende egenskaber*	Carc. 1A eller 1B Carc. 2	H350 H351*
Kønscellemutagenitet*	Muta. 1A eller 1B Muta. 2	H340 H341
Reproduktionstoksicitet*	Repr. 1A eller 1B Repr. 2 Lact.	H360 H361 H362

Inkl. alle kombinationer med angivet eksponeringsvej og angivet specifik effekt. Fx dækker H350 også klassificeringen H350i.

* **Undtagelse:** Titandioxcid (TiO2) som tilsættes i pulverform under råvareproduktionen undtages.

- ✉ Erklæring fra kemikalieproducent om, at kravet er opfyldt.

O35 Forbudte stoffer

Følgende stoffer må ikke indgå* i kemiske produkter:

** Se definition af indgående stoffer og forureninger i afsnit 5.2.*

Stoffer på Kandidatlisten (https://echa.europa.eu/candidate-list-table)
Siloksanerne D4, D5 og D6 har eget krav, se O41 .

- Stoffer som er PBT (Persistent, Bioaccumulative and Toxic) eller vPvB (very Persistent and very Bioaccumulative) i henhold til kriterierne i REACH bilag XIII
- Stoffer som er potentielt eller identificeret som hormonforstyrrende i henhold til EU-medlemslandsinitiativet "Endocrine Disruptor Lists", Liste I, II og III***. Se følgende links:
    - https://edlists.org/the-ed-lists/list-i-substances-identified-as-endocrine-disruptors-by-the-eu
    - https://edlists.org/the-ed-lists/list-ii-substances-under-eu-investigation-endocrine-disruption
    - https://edlists.org/the-ed-lists/list-iii-substances-identified-as-endocrine-disruptors-by-participating-national-authorities
- Flammehæmmere fx kortkædede klorparaffiner
- Per- og polyfluorerede alkylforbindelser (PFAS) fx PFOA og PFOS
- Nanomaterials/-particles*
- Tungmetaller i farvestoffer og pigmenter**
- Azofarvestoffer som kan afspalte kræftfremkaldende aromatiske aminer (se Bilag 2)
- Ftalater
- Klorerede opløsningsmidler og bærere inkl. klortoluener, klorfenoler og klorerede benzener
- APEO og APD fx alkylfenoletoksilater og alkylfenolderivater
- Organotin forbindelser
- Lineære alkylbenzensulfonater (LAS)
- Kvarternære ammoniumforbindelser fx DTDMAC, DSDMAC og DHTDMAC
- EDTA (Ethylendiamintetraacetat) og DTPA (dietylentriaminpentaacetat)

** Definitionen af nanomateriale følger EU Kommissionens definition af nanomateriale af den 18. oktober 2011 (2011/696/EU). Pigmenter er undtaget kravet.*

*** Tungmetaller omfatter metaller listet i punkt 2 nedenfor. Der undtages i kravet for:*

1. *Kobber i metalkompleksfarvestoffer, se krav O37.*
2. *Forureninger af metaller i farvestoffer og pigmenter op til mængder fastsat af ETAD, Annex 2 "Heavy metal limits for dyes": antimon (50 ppm), arsen (50 ppm), kadmium (20 ppm), krom (100 ppm), bly (100 ppm), kviksølv (4 ppm), zink (1500 ppm), kobber (250 ppm), nikkel (200 ppm), tin (250 ppm), barium (100 ppm), kobolt (500 ppm), jern (2500 ppm), mangan (1000 ppm), selenium (20 ppm) og sølv (100 ppm).*
3. *Her er undtagelse for jern, der benyttes ved depigmentering før trykning.*

**** Stoffer som er overført til en af de korresponderende underlister "Substances no longer on list" og som ikke længere er opført på liste I-III er ikke forbudt. Men dette gælder ikke de stoffer, som er opført på underliste II og der blev evalueret på baggrund af forordninger eller direktiv, som ikke har bestemmelser om at identificere hormonforstyrrende stoffer (fx Kosmetikforordningen). Disse stoffer kan have hormonforstyrrende egenskaber. Nordisk Miljømærkning vil vurdere disse stoffer fra sag til sag, baseret på baggrundsinformationen som er angivet på underliste II.*

✉ Erklæring fra kemikalieproducent eller kemikalieleverandør om, at kravet er opfyldt.

3.5.2 Specifikke kemikaliekrav

O36 Biocider og antibakterielle stoffer

Følgende stoffer, som kan have en biocid- og/eller antibakteriel virkning i fibre, metervarer eller det færdige tekstil, er ikke tilladt:

- Antibakterielle stoffer (inkl. sølvioner, nanosølv og nanokobber), og/eller
- Biocider i form af rene virksomme stoffer eller som biocidprodukter.

Naturligt forekommende antibakteriel effekt i materialer, er ikke omfattet af forbud.

✉ Erklæring fra tekstilproducent om, at kravet er opfyldt.

O37 Metalkompleksfarvestoffer og -pigmenter

Kun metalkompleksfarvestoffer og –pigmenter baseret på kobber med op til maks. 5 vægt % kan benyttes - og kun for følgende fibre og processer:

- ved farvning af uldfibre
- ved farvning af polyamidfibre
- ved farvning af blandinger af uld og/eller polyamid med regenererede cellulosefibre

✉ Teknisk datablad eller testrapport som viser, at kravet er opfyldt.

O38 Nedbrydelighed af vaskemidler, blødgørere og kompleksdannere

Kemiske produkter, der benyttes som vaskemidler, blødgørere og kompleksdannere skal være enten let (readily) aerobt biologisk nedbrydelige eller potentielt (inherently) aerobt biologisk nedbrydelige i henhold til testmetode OECD 301 A-F, OECD 310, OECD 302 A-C eller tilsvarende testmetoder.

Blødgørere og kompleksdannere, der betegnes som "chelating agents" og "sequestering agents" omfattes også af kravet.

✉ Kemikalieproducenten skal indsende sikkerhedsdatablad eller testrapporter som viser, at kravet er opfyldt.

O39 Slettepræparater (sizing agents)

Kravet gælder kun for væverier.

Mindst en af nedenstående alternativer skal opfyldes og dokumenteres:

1. Slettepræparater skal være let (readily) aerobt biologisk nedbrydelige eller potentielt (inherently) aerobt biologisk nedbrydelige i henhold til testmetode OECD 301 A-F), OECD 310, OECD 302 A-C eller tilsvarende testmetoder, eller
2. Mere end 80 vægt % af anvendt mængde slettepræparater skal genvindes fra afløbsvandet.

✉ Alternativ 1: Sikkerhedsdatablad for anvendte slettepræparater der viser, at kravet efterleves.
✉ Alternativ 2: Erklæring fra væveriet om, at kravet opfyldes samt kort beskrivelse af genindvindingsproces fra væveriet.

O40 Blegemidler

Klorholdige stoffer må ikke anvendes som blegemiddel. Kravet gælder for alle typer tekstilprocesser inkl. blegning af fibre, garn, metervarer og det færdige tekstil.

✉ Erklæring fra producent af fibre, garn, metervarer og det færdige tekstil om, at kravet opfyldes.

O41 Kemikalier som indeholder silikone

D4 (cas nr. 556-67-2), D5 (cas nr. 541-02-6) eller D6 (cas nr. 540-97-6) må kun indgå i form af rester fra råvareproduktionen og tillades i mængder op til 1000 ppm i silikoneråvaren (kemikaliet) for hver.

✉ Test fra kemikalieproducent der viser, at kravet efterleves.

O42 VOC i trykpasta

Trykpasta må ikke indeholde mere end 5 % VOC (flygtige organiske forbindelser med et damptryk over 0,01kPa, ved 20 °C).

✉ Erklæring fra producent eller leverandør af trykpasta om, at kravet er opfyldt.

3.6 Belægninger, laminater og membraner

O43 Tekstiler som substrat (fx i laminat)

Tekstiler, der benyttes som substrat/bæremateriale i fremstilling af tekstiler med belægninger, laminater og membraner, skal opfylde respektive krav til fiber i afsnit 3.4.

Se definition af belægning, laminat og membraner i afsnit 1 Definitioner.

✉ Dokumentation som beskrevet i relevante fiberkrav.

O44 Råvarer i polymeren

Kravet omfatter polymerer anvendt til belægning, laminater og membraner af tekstil og som udgør mere end 5 vægt % af den færdige metervare.

<u>Polymeren skal efterleve krav angivet i enten del A eller del B</u>

Del A - Recirkuleret råvare:

Anvendte råvarer af fossil oprindelse skal bestå af 100 % recirkuleret materiale (se definition i afsnit 5.2). Her må ikke anvendes recirkuleret plast, som stammer fra anlæg der er EFSA* eller FDA** godkendt til fødevarekontakt eller markedsføres som kompatibelt med disse.

Polymeren eller den færdige metervare skal samtidig efterleve krav O30 om test for skadelige stoffer.

Sporbarheden for den recirkulerede råvare skal dokumenteres med et af følgende punkter:

- Global Recycled Standard certifikat eller RCS (Recycled Claim Standard) der viser, at råvaren er recirkuleret eller anden tilsvarende certificering godkendt af Nordisk Miljømærkning.

- Ved at oplyse producenten af den recirkuleret råvare samt dokumentere, at det anvendte feedstock i råvaren er 100 % recirkuleret materiale, jf. kravets definition.

** I henhold til EU Kommissionens forordning (EF) nr. 282/2008 af 27. marts 2008 om materialer og genstande af genvundet plast bestemt til kontakt med fødevarer.*

*** I henhold til Code of Federal Regulations Title 21: Food and Drugs, PART 177—INDIRECT FOOD ADDITIVES: POLYMERS*

Del B - Biobaseret råvare:

Anvendte råvarer skal indeholde mindst 90 % biobaseret råvare, dokumenteret ved test i henhold til ISO 16620, ASTM D6866 eller tilsvarende standard.

Råvarer, som anvendes i produktionen af biobaserede polymerer (fx biobaseret polyurethan) skal opfylde nedenstående krav.

Palme- og sojaolie

Palme- og sojaolie må ikke anvendes til biobaserede polymerer.

Sukkerrør

Råvarerne skal opfylde enten a) eller b):

a) Være affald* eller restprodukter** defineret i henhold til (EU) Renewable Energy Directive 2018/2001. Der skal være sporbarhed tilbage til den produktion/proces, hvor restproduktionen opstod.

b) Sukkerrør må ikke være genmodificeret*** og skal være certificeret efter en standard, der opfylder kravene beskrevet i Bilag 3.

Producenten af den biobaserede polymer skal være sporbarhedscertificeret (CoC, Chain of Custody Certified) i henhold til den standard som råvaren er certificeret efter. Sporbarheden skal som minimum sikres ved massebalance. Book- and Claim Systemer accepteres ikke.

Producenten af den biobaserede polymer skal dokumentere, at der er indkøbt certificerede råvarer til polymerproduktionen fx i form af specifikation på faktura eller følgeseddel.

Andre biobaserede råvarer

Der skal angives navn (på latin og et nordisk eller engelsk) og leverandør for de anvendte råvarer.

Råvarerne skal opfylde et af følgende krav c) eller d):

c) Være affald* eller restprodukter** defineret i henhold til (EU) Renewable Energy Directive 2018/2001[2]. Der skal være sporbarhed til den produktion/proces, hvor restproduktionen opstod.

d) Primære råvarer fx majs der ikke er genmodificeret***. Geografisk oprindelse (land/delstat) skal angives.

** Affald som defineret af EU-direktiv 2018/2001/EC.*

*** Restprodukter som defineret af EU-direktiv 2018/2001/EC. Restprodukter stammer fra landbrug, akvakultur, fiskeri og skovbrug, eller de kan være forarbejdningsrestprodukter.*

[2] EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS DIREKTIV (EU) 2018/2001 af 11. december 2018 om fremme af anvendelsen af energi fra vedvarende energikilder.

Et forarbejdningsrestprodukt er et stof, som ikke er et af de slutprodukter, produktionsprocessen direkte tilstræber.

Restprodukter må ikke være et direkte mål for processen og processen må ikke være ændret til forsætlig produktion af restproduktet. Eksempler på restprodukter er fx halm, avner, bælge, den ikke spiselige del af majs, husdyrgødning og bagasse.

Eksempler på forarbejdningsrestprodukter er fx råglycerin eller brun lud fra papirproduktion. PFAD (Palm Fatty Acid Distillate) fra palmeolie regnes ikke som et restprodukt og kan derfor ikke anvendes.

**** Genmodificerede organismer er defineret i EU-direktiv 2001/18/EC. Massebalance kan ikke anvendes for GMO-fri.*

Dokumentationskrav til del A:

- ✉ Erklæring fra producent af recikuleret råvare om, at råvaren ikke er EFSA eller FDA godkendt, jf. kravet.
- ✉ Certifikat på uafhængig certificering af leverandørkæden (fx Global Recycled Standard og Recycled Claim Standard) eller
- ✉ Dokumentation fra producent der viser, at den anvendte råvare er 100 % recirkuleret materiale, jf. kravets definition.
- ✉ Dokumentation som beskrevet i krav O30.

Dokumentationskrav til del B:

- ✉ Test i henhold til ISO 16620, ASTM D6866 eller tilsvarende standard der viser indhold af biobaseret råvare.
- ✉ Erklæring fra polymerproducenten om, at palmeolie (inkl. PFAD (Palm Fatty Acid Distillate)) soyaolie og sojamel ikke anvendes som råvarer til den biobaserede polymer.
- ✉ **For affald og restprodukter:** Dokumentation fra polymerproducenten som viser, at kravets definition af affald eller restprodukter er opfyldt, samt sporbarhed som viser hvor affald eller restproduktet kommer fra.
- ✉ **Sukkerrør:** Angiv hvilket certificeringssystem sukkerrør er certificeret efter. Kopi af gyldigt CoC-certifikat eller certifikatnummer. Dokumentation som faktura eller følgeseddel fra producent af biobaseret polymer som viser, at der er indkøbt certificeret råvare til produktionen af polymeren. Erklæring om at sukkerrør ikke er genmodificeret.
- ✉ **For primære råvarer:** Erklæring fra polymerproducenten om, at råvarer ikke er genmodificeret i henhold til definitionen i kravet.

O45 Belægninger, laminater og membraner

Halogenerede polymerer er forbudt (fx PVC (polyvinylchlorid) i imprægneringer, belægninger, laminater eller membraner.

Additiver og andre tilsætninger der anvendes i imprægneringer, belægninger, laminater og membraner skal efterleve følgende krav (fx tilsætninger i master batch i polymerer):

- O33 Klassificering af kemiske produkter
- O34 Klassificering af indgående stoffer
- O35 Forbudte stoffer
- O37 Metalkompleksfarvestoffer- og pigmenter

- ✉ Erklæring fra producent af belægning, laminat eller membran om, at halogenerede polymerer ikke benyttes.
- ✉ Dokumentation fra producent af belægning, laminat eller membran som beskrevet i krav O33, O34, O35 og O37.

3.7 Særskilte kemikaliekrav til lim

O46 Lim

Kravet omfatter lim anvendt til limning af tekstiler, belægning, membraner, laminat eller andet materiale.

Lim, der benyttes til små info-labels, fx "care label", er undtaget kravet.

Limen:

- må ikke være tilsat kolofonharpiks, og
- skal opfylde krav O33 Klassificering af kemiske produkter, O34 Forbud mod CMR-stoffer og O35 Forbudte stoffer.

✉ Sikkerhedsdatablad og erklæring fra limproducent om, at kravet er opfyldt.

3.8 Udslip fra vådprocesser

O47 COD, temperatur og pH i afløbsvand fra vådprocesser

- Udslip af COD (chemical oxygen demand) i afløbsvand fra vådprocesser, som udledes til overfladevand efter rensning, må være maks. 150 mg/l. Afløbsvand, der går til kommunal eller anden regional rensning er undtaget.
- Testmetode: COD-indhold skal testes i henhold til ISO 6060 eller tilsvarende.
- pH på afløbsvandet, som udledes til overfladevand, skal være mellem 6 og 9 (medmindre pH i recipienten ligger udenfor dette interval).
- Temperaturen på afløbsvandet, som udledes til overfladevand, skal være lavere end 40 °C (medmindre temperaturen i recipienten er højere).
- Testrapport skal indsendes ved ansøgning og derefter skal ansøger have en rutine for årligt at teste i henhold til kravet samt sikre, at kravet efterleves. Nordisk Miljømærkning skal underrettes, hvis kravet ikke efterleves.

✉ Rapport ved ansøgning som viser gennemsnitlige månedsberegninger af COD, pH og temperatur for mindst 3 af de sidste 12 måneder. (For COD kan måling af PCOD, TOC eller BOD anvendes, hvis en korrelation til COD er vist).

✉ Beskrivelse af hvordan spildevand fra vådproces renses og om det ledes til kommunal eller anden regional rensning.

✉ Skriftlig rutine der beskriver, at der udføres årlig test i henhold til kravet samt egenkontrol af, at kravet efterleves.

3.9 Energi- og vandforbrug

O48 Implementering af BAT for energi- og vandforbrug

Ansøgeren skal påvise, at den energi, der bruges ved fx vask, tørring, blegning og hærdning i forbindelse med indfarvning, trykning og efterbehandling af tekstilet, måles og sammenholdes med BAT niveauer eller egne tal, inden implementering af effektiviseringsteknikker.

Dette udføres som led i et energiledelsessystem eller et system for forvaltning af CO_2-emissioner. Kravet kan dokumenteres per proces.

Ansøgeren skal påvise, at vandforbrug i forbindelse med vådprocesser, fx indfarvning, trykning og efterbehandling af tekstilet, måles.

Derudover skal det dokumenteres, at produktionsanlæggene har implementeret et minimum af BAT vand- og energieffektivitetsteknikker eller tiltag for egenproduktion af solenergi, jf. tabel om BAT-temaer nedenfor. Omfatter samlet produktionsmængde for det enkelte produktionsanlæg.

BAT-temaer	Produktionsmængde	
	<10 ton/dag	>10 ton/dag
1. Generel energiledelse	To teknikker	Tre teknikker
2. Vask og skylning	Én teknik	To teknikker
3. Tørring og hærdning med spændramme	Én teknik	To teknikker

BAT-temaer

Generelle teknikker:

- Fordelingsmåling
- Procesovervågning og automatiske kontrolsystemer til strømningsregulering, fyldningsvolumen, temperaturer og timing
- Isolering af rør, ventiler og flanger
- Frekvensregulerede elmotorer og pumper
- Lukket design af maskiner med henblik på at mindske fordampningstab
- Genanvendelse af vand og væsker i batchprocesser
- Kombinere flere vådbehandlinger i en samlet proces
- Varmegenvinding fx skyllevand, dampkondensat, afgangsluft fra processer og forbrændingsgasser
- Solfangere, solpaneler eller varmegenvinding fra brugt varmtvand, der er installeret hos virksomheden og giver energitilskud på min. 30 % af processens energibehov

Vask og skylning:

- Brug af kølevand som procesvand
- Erstatning af overløbsvask med drænings-/indløbsvask
- Brug af "intelligente" skylningsteknologier med vandstrømningsregulering og modstrøm
- Montering af varmevekslere

Tørring og hærdning med spændrammer:

- Optimering af luftgennemstrømning
- Isolering af lokaler
- Montering af effektive brændersystemer
- Montering af varmegenvindingssystemer

✉ Ansøger skal indsamle og indsende rapporter fra energiledelsessystemer for de enkelte indfarvnings-, tryknings- og efterbehandlingsproduktionsanlæg. ISO 50001 eller tilsvarende systemer for energiledelse eller forvaltning af CO_2-emissioner accepteres som dokumentation for energiledelsessystemet.

✉ Ansøger skal indsamle og indsende måling af vandforbrug for de enkelte indfarvnings-, tryknings- og efterbehandlingsproduktionsanlæg.

✉ Ansøger skal indsende oversigt over indfarvnings-, tryknings- og efterbehandlingsproduktionsanlæg med angivelse af produktionsmængde/dag for hver proces.

✉ For hver implementering af BAT-teknik eller proces med egenproduceret solenergi, skal der indsendes billeder af anlægget, tekniske beskrivelser af de enkelte teknikker og vurderinger af de opnåede energibesparelser samt angivelse af, i hvilken proces og virksomhed teknikken er implementeret.

3.10 Fyld-, stoppematerialer og indlæg

Følgende krav omfatter fyld-, stoppematerialer og indlæg, der enkeltvis indgår med mere end 1 vægt % af en samlede mængde fyld-, stoppematerialer eller indlæg som indgår i det færdige produkt.

O49 Fibre i fyld- og stoppemateriale

Fyld-, stoppemateriale og indlæg af fibre skal opfylde følgende krav for fibre:

- Bomuldsfibre: krav O14
- Hør (lin), rami, sisal, hamp, jute og andre bastfibre: krav O16
- Uldfibre: krav O18, O19 og O22
- Regenererede cellulosefibre: krav O23
- Syntetiske fibre: krav O28
- Recirkulerede fibre: O30
- Alle fibre: krav O31

✉ Her kræves tilsvarende dokumentation, som angivet i kravene der henvises til.

O50 Fjer og dun - etiske krav

Brug af fjer og dun plukket fra levende fugle er forbudt.

Tvangsfodring af fuglene er forbudt.

Recirkuleret* dun og fjer er undtaget for kravet, men skal i stedet - via sporbarhed - dokumentere, at dun og fjer er recirkuleret.

** Recirkuleret dun og fjer defineres her som post-konsument recirkuleret dun eller fjer i henhold til standarden ISO 14021.*

✉ Responsible Down standard eller certifikat fra anden standard, der indfrier kravet.

✉ Recirkuleret dun og fjer: Recycled Global Standard certifikat. Alternativ dokumentation fra leverandør der viser, at dun/fjer er post-konsument recirkulerede dun eller fjer.

O51 Fjer og dun - mikrobiel renhed

Fjer og dun skal dokumentere mikrobiel renhed i henhold til med standarden EN 12935 og opfylde følgende grænseværdier:

- oxygental på højest 10 i henhold til EN 1162.
- fedtprocenten skal ligge mellem 0,5 % og 2,0 % i henhold til EN 1163

✉ Mikrobiel renhed: Testrapport der viser, at kravet efterleves.

O52 Fjer og dun - mærkning af fyldmaterialer

Fyldmateriale af fjer og dun i dyner og puder skal mærkes i henhold til standarden EN 12934 - Mærkning af fyldmaterialer af fjern og dun.

✉ Erklæring om, at mærkning af fyldmateriale efterlever EN 12934.

O53 Tilsætninger og behandlinger

Fyld-, stoppematerialer og indlæg (undtagelse for fibre som har eget krav O46) må ikke tilsættes eller behandles* med:

- Stoffer som til enhver tid er opført på REACH's kandidatliste. Link til REACH's kandidatliste: http://echa.europa.eu/web/guest/candidate-list-table

- PVC
- Organiske klorforbindelser
- Flammehæmmere (fx kortkædede klorparafiner)
- Halogenerede blegekemikalier
- Aziridin og polyaziridiner
- Kræftfremkaldende-, mutagene- og reproduktionsskadelige forbindelser (kategori 1A, 1B og 2 i henhold til CLP-Forordning 1272/2008)
- Ftalater
- Fluorerede organiske forbindelser, som PFOA (perfluoroktansyre og salter/estere af denne), PFOS (perfluoroktylsulfonat og forbindelser af denne), PTFE (polytetrafluoreten) osv.
- Organiske tinforbindelser
- Biocider eller biocidprodukter med hensigt om at tilføre en desinficerende eller antibakteriel effekt i produktet

* *Se definition af forureninger og indgående stoffer i afsnit 1 Definitioner.*

✉ Erklæring fra producent/leverandør af fyld-/stoppematerialet om, at kravet efterleves.

✉ For naturlige fyld- og stoppematerialer som dun, fjer eller uden kemiske tilsætninger eller behandlinger: Erklæring fra producent/leverandør om, at der ikke er anvendt kemiske tilsætninger eller behandlinger.

O54 Emissionskrav til opskummede syntetiske materialer

For opskummede syntetiske materialer, fx PU-skum, latex-skum og ekspanderet polystyren, må følgende stoffer og stofgrupper højest have en emission på de angivne niveauer i nedenstående tabel.

Emission af flygtige organiske forbindelser mg/m^3	
Stof eller stofgruppe	**Kravgrænse (mg/m^3)**
Formaldehyd (50-00-0)	0,1
Toluen (108-88-3)	0,1
Styren (100-42-5)	0,005
Vinylcyclohexen (100-40-3)	0,002
4-Phenylcyclohexen (4994-16-5)	0,03
Vinylklorid (75-01-4)	0,002
Aromatiske kulbrinter	0,3
Flygtige organiske forbindelser	0,5

Emissionstest skal udføres efter standarden ISO 16000-del 3, 6, 9, og 11.

✉ Testrapporter der viser, at kravet er opfyldt.

✉ Alternativt kan certifikat til enten Oeko-Tex klasse I baby eller CertiPUR anvendes som dokumentation for kravet.

O55 Polycycliske aromatiske hydrocarboner (PAHer):

For opskummede syntetiske materialer, fx PU-skum, latex skum og ekspanderet polystyren, skal indholdet af hver enkelt PAH angivet i kravet være under 0,5 mg/kg.

Kravet gælder følgende PAH'er:

Stofnavn	**CAS nr.**
Benzo[A]Pyrene	50-32-8
Benzo[E]Pyrene	192-97-2

Benzo[A]Anthracene	56-55-3
Dibenzo[A,H]Anthracene	53-70-3
Benzo[B]Fluoranthene	205-99-2
Benzo[J]Fluoranthene	205-82-3
Benzo[K]Fluoranthene	207-08-9
Chrysene	218-01-9

Der skal testes i henhold til ISO 18287 eller ZEK 01.2-08 (GC/MS).

✉ Testrapport som viser, at kravet er opfyldt.
✉ Certifikat fra OekoTex 100 klasse I Baby kan også anvendes som dokumentation.

O56 Polyuretanskum (PUR-skum)

Kravet omfatter fyld-, stoppemateriale og indlæg af polyuretanskum.

CFC, HCFC, HFC, metylenklorid eller andre halogenerede organiske forbindelser må ikke benyttes som blæsemiddel ved produktion af materialet.

✉ Erklæring fra skumproducent/leverandør om hvilket blæsemiddel som er brugt.

O57 Latex

Fyld-, stoppematerialer og indlæg af syntetisk latex og naturlatex skal opfylde følgende krav:

- Indholdet af butadien i syntetisk latex skal være mindre end 1 mg/kg latex.
- Koncentrationen af N-nitrosaminer* må ikke være mere end 0,0005 mg/m^3 målt med klimakammertest udført i henhold til standarden ISO 16000-9.

* *n-nitrosodimethylamine (NDMA), n-nitrosodiethylamine (NDEA), n-nitrosomethylethylamine (NMEA), nnitrosodi-i-propylamine (NDIPA), n-nitrosodi-n-propylamine (NDPA), n-nitrosodi-n-butylamine (NDBA), n-nitrosopyrrolidinone (NPYR), n-nitrosopiperidine (NPIP), n-nitrosomorpholine (NMOR).*

Testmetode: Butadien kan bestemmes i henhold til EN 13130-4 eller tilsvarende metode.

✉ Latexproducenten skal opgive testresultater i henhold til kravet.

3.11 Skind og læder

Afsnit for skind og læder omfatter både garvning med krom III salte, aldehyder, samt vegetabilske eller mineralske garveprocesser, hvis kravene kan efterleves. Definitionen af læder i dette afsnit følger standarden EN15987. Syntetisk læder også kaldet "vegansk læder" er ikke omfattet af dette kravafsnit, men indgår i tekstildelen af kriterierne, hvis både krav til anvendt fiber og kemikalier inkl. polymer til belægning samt kvalitetskrav til tekstiler kan efterleves.

O58 Oprindelse af skind og læder

Kun råhuder og skind fra følgende dyr tillades: fisk*, får, ged, okse, hest, gris, elg, hjort og rensdyr.

* Fiskeskind fra fisk der er rødlistede af IUCN som enten kritisk truet eller truet accepteres ikke. Se liste her: *https://www.iucnredlist.org/*

✉ Ansøgeren skal indsende en erklæring fra læderproducenten eller læderleverandøren som beskriver, at de anvendte råhuder/skind stammer fra dyr, som kravet tillader.

O59 Kromindhold i læder og skind

Det ekstraherbare kromindhold i det færdige skind eller læder (inkl. finishing) skal være mindre end 200 mg/kg (masse krom (total)/ tørvægt af læder eller skind) i henhold til EN ISO 17072-1.

Der må ikke forekomme krom^{VI} i færdigbehandlet læder eller skind (inkl. finishing) i henhold til EN ISO 17075 (detektionsgrænse på 3 ppm) eller tilsvarende.

✉ Ansøgeren skal indsende testrapport for både krom (total) og krom^{VI} der viser, at kravet er overholdt.

O60 Kadmium og bly

Kadmium og bly må ikke findes i færdigbehandlet skind eller læder.

Indholdet af kadmium og bly skal testet i henhold til testmetoderne AAS, ICP-OES eller ICP-MS (detektionsgrænse 10 ppm).

✉ Testrapport fra garveri som viser, at kravet er opfyldt

O61 Kemikalieoversigt for læder- og skindproduktion

Samtlige kemiske produkter, som benyttes ved de forskellige processer i produktionen af skind eller læder, skal angives samt dokumenteres med sikkerhedsdatablad.

Følgende oplysninger skal fremgå for hvert kemisk produkt:

- handelsnavn
- kemikaliets funktion
- hvilket procestrin det kemiske produkt benyttes i
- leverandøren, der anvender det kemiske produkt

Kravet gælder også for alle kemiske produkter som benyttes til belægning eller anden efterbehandling.

✉ Oversigt der angiver de oplysninger, som kravet kræver for alle anvendte kemiske produkter.

✉ Sikkerhedsdatablad for hvert kemisk produkt i henhold til Annex II i REACH 1907/2006.

O62 Klassificering af kemikalier

Anvendte kemiske produkter må ikke være klassificeret som angivet i tabellen herunder. Kravet gælder for alle kemiske produkter som benyttes i alle procestrin af fremstillingen (inkl. finishing) af læder og skind.

Der gives undtagelse for kravet ved anvendelsen af biocidholdige produkter i garvningsprocessen, hvis aktivstoffet er tilladt for skind og læder i EU-forordning (EU) nr. 528/2012.

CLP-forordning 1272/2008		
Fareklasse	**Farekategori**	**Farekode**
Farlig for vandmiljøet	Aquatic Acute 1 Aquatic Chronic 1 Aquatic Chronic 2	H400 H410 H411
Farlig for ozonlaget	Ozone	H420

Kræftfremkaldende egenskaber	Carc 1A eller 1B Carc 2	H350 H351
Kønscellemutagenitet	Muta. 1A eller 1B Muta. 2	H340 H341
Reproduktionstoksisitet	Repr. 1A eller 1B Repr. 2 Lact.	H360 H361 H362
Akut giftighed	Acute Tox 1 eller 2 Acute Tox 3	H300, H310, H330 H301, 311, 331
Specifik målorgantoksisitet med enkelt eller gentaget eksponering	STOT SE 1 STOT RE 1	H370 H372
Sensibiliserende ved indånding eller hudkontakt	Resp. Sens. 1, 1A eller 1B Skin Sens. 1, 1A eller 1B	H334* H317*

Inkl. alle kombinationer med angivet eksponeringsvej og angivet specifik effekt. Fx dækker H350 også klassificeringen H350i.

** Ikke-disperse farvestoffer er undtaget for forbud mod H334 og H317 under forudsætning af, at der anvendes ikke-støvende formuleringer eller der anvendes automatisk dosering. Hvis der anvendes manuel påfyldning af automatisk doseringsanlæg skal den manuelle håndtering udføres ved brug af korrekte personlige værnemidler i henhold til sikkerhedsdatablad (SDS) og/eller ved brug af tekniske tiltag som lokalt udsug/ventilation.*

✉ Erklæring fra kemikalieproducent om, at kravet er opfyldt.
✉ For undtagelse for ikke-disperse farvestoffer: Erklæring om at disse benyttes som ikke støvende formuleringer eller at der anvendes automatisk dosering.
✉ Rutine for brug af personlige værnemidler ved manuel håndtering af støvende farver eller forklaring om tekniske tiltag.
✉ Ved anvendelse af undtagelsen for biocidholdige produkter skal der indsendes en liste over de biocidholdige produkter med tilhørende aktivstoffer, der er anvendt, herunder de tilhørende H-sætninger for de kemiske biocidprodukter.

O63 Klassificering af indgående stoffer i kemiske produkter

I kemiske produkter må der ikke indgå stoffer* klassificeret som angivet i tabellen herunder. Kravet gælder for alle kemikalier der benyttes i alle procestrin af fremstillingen (inkl. finishing) af læder og skind.

** Se definition af indgående stoffer og forureninger i afsnit 1 Definitioner.*

CLP-forordning 1272/2008		
Fareklasse	**Farekategori**	**Farekode**
Kræftfremkaldende egenskaber	Carc. 1A eller 1B Carc. 2	H350 H351*
Kønscellemutagenitet	Muta. 1A eller 1B Muta. 2	H340 H341
Reproduktionstoksicitet	Repr. 1A eller 1B Repr. 2 Lact.	H360 H361 H362

Inkl. alle kombinationer med angivet eksponeringsvej og angivet specifik effekt. Fx dækker H350 også klassificeringen H350i.

* **Undtagelse**: Titandioxsid (TiO2) som tilsættes i pulverform under råvareproduktionen undtages.

✉ Erklæring fra kemikalieproducent om, at kravet er opfyldt.

O64 Forbudte stoffer

Følgende stoffer må ikke indgå* i kemiske produkter, som benyttes ved fremstilling af skind og læder. Kravet gælder for alle kemikalier, som benyttes i alle procestrin af fremstillingen (inkl. finishing) af læder og skind.

** Se definition af indgående stoffer og forureninger i afsnit 1.*

- Stoffer på Kandidatlisten (https://echa.europa.eu/candidate-list-table) Siloksanerne D4, D5 og D6 har eget dokumentationskrav, se krav O41.
- Stoffer som er PBT (Persistent, Bioaccumulative and Toxic) eller vPvB (very Persistent and very Bioaccumulative) i henhold til kriterierne i REACH bilag XIII.
- Stoffer som er potentielt eller identificeret som hormonforstyrrende

  i henhold til EU-medlemslandsinitiativet "Endocrine Disruptor Lists", Liste I, II og III. Se følgende link:

  - https://edlists.org/the-ed-lists/list-i-substances-identified-as-endocrine-disruptors-by-the-eu
  - https://edlists.org/the-ed-lists/list-ii-substances-under-eu-investigation-endocrine-disruption
  - https://edlists.org/the-ed-lists/list-iii-substances-identified-as-endocrine-disruptors-by-participating-national-authorities

  Stoffer, som er overført til en af de korresponderende underlister "Substances no longer on list" og som ikke længere er opført på liste I-III er ikke forbudt. Men dette gælder ikke de stoffer som er opført på underliste II og blev evalueret på bakgrund af forordninger eller direktiv, som ikke har bestemmelser om at identificere hormonforstyrrende stoffer (fx Kosmetikforordningen). Disse stoffer kan have hormonforstyrrende egenskaber. Nordisk Miljømærkning vil vurdere disse stoffer fra sag til saf, baseret på bakgrundsinformationen som er angivet på underliste II.
- Flammehæmmere fx kortkædede klorparaffiner
- Per- og polyfluorinerede forbindelser fx PFOA og PFOS
- Nanomaterialer/-partikler*
- Tungmetaller i farvestoffer og pigmenter**
- Azofarvestoffer som kan spaltes til kræftfremkaldende aromatiske aminer (se Bilag 2)
- Ftalater
- Organotinforbindelser
- Klorerede løsningsmidler, inkl. klortoluener, klorfenoler og klorinerede benzener
- APEO og APD (alkylfenoletoksilater og alkylfenolderivater)
- Lineære alkylbenzensulfonater (LAS)
- Aziridiner og polyaziridiner
- EDTA (Ethylendiamintetraacetat) og (DTPA) dietylentriaminpentaacetat

** Definitionen af nanomateriale følger EU Kommissionens definition af nanomateriale af den 18. oktober 2011 (2011/696/EU). Pigmenter er undtaget kravet.*

*** Tungmetaller omfatter metaller listet i dette punkt. Der er undtagelse for kravet for forureninger af metaller i farvestoffer og pigmenter op til mængder fastsat af ETAD, Annex 2 "Heavy metal limits for dyes": antimon*

(50 ppm), arsen (50 ppm), kadmium (20 ppm), krom (100 ppm), bly (100 ppm), kviksølv (4 ppm), zink (1500 ppm), kobber (250 ppm), nikkel (200 ppm), tin (250 ppm), barium (100 ppm), kobolt (500 ppm), jern (2500 ppm), mangan (1000 ppm), selenium (20 ppm) og sølv (100 ppm).

✉ Erklæring fra kemikalieproducent eller kemikalieleverandør om, at kravet er opfyldt.

O65 Biocider og antibakterielle stoffer

Tilsætning og/eller integrering af stoffer, som kan have en biocid- og/eller antibakteriel virkning i det færdige skind eller læder, er ikke tilladt.

Her er undtagelse for anvendelse af biocidaktivstoffer i selve garvningsprocessen, hvis aktivstoffet er tilladt for skind og læder i EU Forordning (EU) nr. 528/2012.

Som biocider/antibakterielle stoffer regnes blandt andet sølvforbindelser, organiske tinforbindelser, klorfenoler, nanosølv og nanoguld.

✉ Erklæring fra producent af skind eller læder om, at kravet er opfyldt.
✉ Ved anvendelse af undtagelsen for biocidholdige produkter skal der indsendes en liste over de biocidholdige produkter med tilhørende aktivstoffer, der er anvendt.

O66 Udslip til spildevand

Spildevand fra garverier må maks. indeholde totalt 1 mg krom/l vand i henhold til ISO 6060 eller tilsvarende.

Værdien for COD (chemical oxygen demand) i spildevandet fra garverier som udledes til overfladevand efter rensning må maks. være 200 mg/l.

Kravet omfatter både selve garveprocessen samt efter-garvning.

Afløbsvand, der går til kommunal eller anden regional rensning er undtaget.

Testrapport skal indsendes ved ansøgning og derefter skal ansøger have en rutine for årligt at teste i henhold til kravet samt sikre, at kravet efterleves. Nordisk Miljømærkning skal underrettes, hvis kravet ikke efterleves.

✉ Testrapport som viser, at kravet er opfyldt.
✉ Beskrivelse af hvordan spildevand fra vådproces renses og om det ledes til kommunal eller anden regional rensning.

O67 Vandforbrug for skind og læder

Det årlige gennemsnitlige vandforbrug ved garvning af læder må ikke overstige følgende værdier:

Skind- og lædertyper	Kravniveau
Huder	25 m^3/ ton
Vegetabilsk garvet læder	35 m^3/ ton
Skind (fra kalv og ged)	45 m^3/ ton
Svineskind	80 m^3/ ton
Fåreskind	120 l/skind

✉ Angiv vandforbrug og vedlæg dokumentation der bekræfter forbruget fx fra leverandør eller kopi af faktura, angiv total mængde i ton af skind/læder som er behandlet samt en beregning der viser vandforbrug per ton skind/læder.

O68 Energiforbrug

Forbrug af elektricitet (i kWh) og brændsel ved garvning af skind og læder skal opgives.

✉ Angiv forbrug af el (i kWh) og indkøb af brændsel og vedlæg bekræftelse fra leverandør eller kopi af faktura som dokumenterer dette. Angiv total kg skind og læder som er behandlet.

3.12 Kvalitets- og funktionskrav

Nordisk Miljømærkning stiller krav til brugsegenskaber og holdbarhed til tekstiler, skind og læder. Kravene er vigtige, da et svanemærket produkt skal have god kvalitet, og set fra et miljø- og ressourceperspektiv skal produkter kunne bruges en vis tidsperiode, før de er udslidte og der er behov for nye.

Hvis det svanemærkede produkt ikke er i produktion ved ansøgningstidspunktet, kan kvalitetskravene eventuelt dokumenteres med test af et tilsvarende tekstilprodukt. I sådanne tilfælde skal dette beskrives.

3.12.1 Kvalitets- og funktionskrav til tekstiler

O69 Formaldehydemission fra tekstil

Mængden af fri og delvis hydrolyserbar formaldehyd i det færdige tekstil må ikke overstige 16 ppm.

Testmetode: Indhold af formaldehyd skal testes i henhold til standarden EN ISO 14184-1.

✉ Testrapport som viser, at kravet er opfyldt eller certifikat fra Oeko-Tex 100 klasse I Baby eller nyeste version af GOTS kan også anvendes som dokumentation.

O70 Tab af fiberfragmenter fra syntetiske tekstiler

Metervarer, der indgår med mere end 10 vægt % i tekstilproduktet og som består af mindst 90 vægt % syntetiske fibre, skal være testet for tab af fiberfragmenter i henhold til teststandard fra TMC testmetoden, standard ISO/DIS 4484-1 eller AATCC TM212.

Nordisk Miljømærkning kan indsætte en grænseværdi i kravet, når der er udviklet relevant ratingsystem med anvendlige grænseværdier.

Nordisk Miljømærkning opfordrer til, at testresultater sendes til TMC (The Microfibre Consortium) som grundlag for udvikling af ratingsystem.

✉ Testrapport som kravet efterspørger.

O71 Dimensionsændringer under vask og tørring

Dimensionsændringer efter vask og tørring må ikke overstige:

- ± 2 % for gardiner og møbeltekstil, som er aftageligt og kan vaskes.
- ± 5 % for vævede tekstiler til dyner og puder i henhold til EN 13186.
- ± 5 % for sengetøj, duge og servietter.
- ± 7 % for frottéhåndklæder og -vaskeklude.
- ± 2 % for vævede produkter af uldmiks og syntetiske fibre.
- ± 3 % for vævede tekstiler, ikke omfattet af ovenstående kategorier.
- ± 5 % for strik/trikotage.

- ± 10 % for 100 % uldstrik (efter 10 gange vask).

Kravet gælder ikke for fibre- eller garnprodukter, som tydeligt er mærket "kun kemisk rensning" eller tilsvarende (hvis produktet normalt mærkes på denne måde) eller møbeltekstiler, som ikke kan tages af og vaskes.

Følgende procedure skal følges ved testning:

- 10 gange vask for beklædningstekstil af 100 % uld og 1 gang for andre tekstiler
- Temperatur, vaskeprogram og vaskemiddel, som angivet på "care label"
- Tørring som angivet på "care label"
- Tekstil af 100 % uld strækkes i form igen efter hver vask

Testmetode:

Testene skal gennemføres i henhold til EN ISO 6330 Textiles – Procedure for husholdningsvask og -tørring til test af tekstiler kombineret med ISO 5077 Textiles – Bestemmelse af størrelsesændring ved vask og tørring eller tilsvarende.

For professionelle tekstiler beregnet for industriel vask anvendes ISO 15797 Textiler - Industrielle vaske- og efterbehandlingsprocedurer beregnet til test af arbejdsbeklædning kombineret med EN ISO 5077.

Vævede produkter til dyner og puder med fjer- og dunfyld testes i henhold til EN 13186 - Specification of feather and down filled bedding materials.

✉ Testrapport som viser, at kravet er opfyldt.

O72 Rivstyrke

Vævede tekstiler skal overholde niveauer angivet i nedenstående tabel for rivstyrke i henhold til standarden ISO 13937-1. Kravet skal dokumenteres for et repræsentativt udsnit af den svanemærkede kollektion.

Testen skal udføres på det ydre stof og omfatter ikke for-materialer i produktet.

Produkttype	Rivstyrke
Bukser, shorts, nederdele	1,5 daN
Jakker og frakker	1,2 daN
Sportstøj, skitøj og outdoor wear	1,2 daN
Lingeri, pyjamas og andet nattøj	0,8 daN
T-shirts, bluser, skjorter og kjoler	0,8 daN
Badetøj	1,0 daN
Sengetøj og lagener	0,8 daN
Håndklæder	0,8 daN

✉ Testrapporter i henhold til ISO 13937-1 som viser, at kravet er opfyldt.

O73 Trækstyrke

Vævede tekstiler skal overholde niveauer angivet i nedenstående tabel for trækstyrke i henhold til standard ISO 13934-2. Kravet skal dokumenteres for et repræsentativt udsnit af den svanemærkede kollektion.

Testen skal udføres på det ydre stof og omfatter ikke for-materialer i produktet.

Produkttype	Trækstyrke
Bukser, shorts, nederdele	18 daN
Jakker og frakker	15 daN
Sportstøj, skitøj og outdoor wear - yderstof	18 daN
Lingeri, pyjamas og andet nattøj	12 daN
T-shirts, bluser, skjorter og kjoler	12 daN
Badetøj	15 daN
Sengetøj og lagener	12 daN
Håndklæder	12 daN

✉ Testrapporter i henhold til ISO 13934-2 som viser, at kravet er opfyldt.

O74 Sømstyrke – vævede tekstiler

Vævede tekstiler skal overholde niveauer angivet i nedenstående tabel for bestemmelse af sømmens maksimumstyrke i henhold til standarden ISO 13935-2. Kravet skal dokumenteres for et repræsentativt udsnit af den svanemærkede kollektion.

Produkttype	ISO 13935-2
Sømmen i foret (linning)	80N
Tekstil med metervare vægt <220g/m2	150N
Tekstil med metervare vægt >220g/m2	200N
Rygsække og tasker	200N

✉ Testrapporter som viser, at kravet er opfyldt.

O75 Skridning af søm – vævede tekstiler

Vævede tekstiler angivet i nedenstående tabel skal overholde maksimal skridning langs søm som angivet i tabellen. Her kan enten testet efter EN-ISO 13936-1 eller EN-ISO 13936-2. Kravet skal dokumenteres for et repræsentativt udsnit af den svanemærkede kollektion.

Produkttype	EN-ISO 13936-1	EN-ISO 13936-2
Bukser, shorts, nederdele	4 mm ved 14 daN load	12 daN load ved 3 mm
Jakker og frakker	4 mm ved 14 daN load	12 daN load ved 4 mm
Sportstøj, skitøj og outdoor wear	4 mm ved 14 daN load	12 daN load ved 4 mm
Lingeri, pyjamas og andet nattøj	4 mm ved 10 daN load	6 daN load ved 3 mm
T-shirts, bluser, skjorter og kjoler	4 mm ved 11 daN load	6 daN load ved 3 mm
Badetøj	4 mm ved 14 daN load	6 daN load ved 3 mm
Sengetøj og lagener	4 mm ved 10 daN load	6 daN load ved 3 mm

✉ Testrapporter som viser, at kravet er opfyldt.

O76 Farveægthed over for lys

Farveægthed over for lys skal være mindst følgende niveauer:

- For tekstiler til overtøj, badetøj og UV-tøj: niveau 5.
- For tekstil til møbler, gardiner og forhæng: niveau 5.

For tekstil til møbler, gardiner eller forhæng tillades niveau 4, hvis tekstilet både er let farvet (standarddybde <1/12 i henhold til 105 A06) og består af blandinger med mere end 20 % uld eller andre keratinfibre eller af blandinger med mere end 20 % lin eller andre bastfibre.

Kravet gælder ikke hvide tekstiler, madrasbolster og madrasovertræk.

✉ Testrapport som viser, at kravet er opfyldt.

O77 Farveægthed over for vask eller rens

Farveægthed ved enten vask eller rens skal være mindst følgende:

- For farveforandring: niveau 3-4.
- For misfarvning: niveau 3-4.

Kravet omfatter ikke hvide produkter, produkter som hverken er farvet eller trykt eller møbeltekstiler, der ikke er beregnet til aftagning og dermed enten rens eller vask.

Testmetode ved vask: Testen skal gennemføres i henhold til ISO 105 C06 (en enkelt vask ved den temperatur, som er angivet på produktet) eller tilsvarende.

Testmetode ved rens: Testen skal gennemføres i henhold til ISO 105 D01.

✉ Testrapport som viser, at kravet er opfyldt.

O78 Farveægthed overfor sved og savl

Farveægthed overfor sved skal for undertøj, sportstøj og t-shirts og overfor savl (saliva) for babytøj (0-36 måneder) være mindst:

- For farveændring: niveau 4.
- For afsmitning: niveau 4.

Niveau 3 er dog tilladt for tekstiler der er mørkt farvet (standarddybde >1/1 i henhold til ISO 105-A06) og/eller fremstillet af genvunden uld.

Kravet omfatter ikke hvide tekstilprodukter eller tekstilprodukter, der hverken er farvede eller trykte.

Testmetode: Test skal gennemføres i henhold til ISO 105 E04 (både sur og basisk og sammenligning med tekstil af fiberblanding) eller tilsvarende.

✉ Testrapport som viser, at kravet er opfyldt. Hvis niveau 3 anvendes, skal det erklæres at standarddybden er >1/1 i henhold til ISO 105-A06.

O79 Farveægthed ved gnidning (våd)

Farveægthed ved vådgnidning skal være mindst niveau 3-4.

Kravet gælder ikke for hvide produkter eller produkter, som hverken er farvet eller trykt.

Mørk og medium farvet denim er undtaget for kravniveau på 3-4. Mørk denim skal i stedet dokumentere, at niveauet 1-2 opfyldes. Medium denim skal i stedet dokumentere, at niveauet 2-3 opfyldes.

Ved brug af denne undtagelse skal der medfølge information på produktet om, at tekstilets farve kan smitte af.

Testmetode: Test skal gennemføres i henhold til ISO 105 X12 eller tilsvarende.

✉ Testrapport som viser, at kravet er opfyldt.
✉ For mørk og medium denim skal der indsendes dokumentation for, at der medfølger information på produktet om, at tekstilets farve kan smitte af.

O80 Farveægthed ved gnidning (tør)

Farveægthed mod tørgnidning skal være mindst niveau 4.

Kravet gælder ikke for hvide tekstilprodukter, tekstilprodukter som hverken er farvet eller trykt, gardiner eller andre tilsvarende boligtekstiler.

Mørk denim er undtaget for kravet på mindst niveau 4. Mørk denim skal i stedet opfylde mindst niveau 3. Ved brug af denne undtagelse skal der med produktet medfølge information om, at tekstiles farve kan afsmitte.

Testmetode: Test skal gennemføres i henhold til ISO 105 X12 eller tilsvarende.

✉ Testrapport som viser, at kravet er opfyldt.

O81 Forbud mod fabrikerede huller

Tekstilet må ikke være produceret med slid-huller, der er fabrikerede til at ligne slid.

✉ Erklæring fra tekstilproducent om, at kravet er overholdt.

O82 Slidstyrke

For følgende tekstilprodukter i nedenstående tabel stilles krav til minimum slidstyrke udtrykt som antal rubs-/slidpåvirkninger (Martindale):

Professionelle tekstiler	**Kravniveau**
Møbeltekstil	50.000
Udendørs arbejdstøj af vævet tekstil	30.000
Andet arbejdstøj af vævet tekstil	20.000
Tekstiler til private	**Kravniveau**
Møbeltekstil	30.000
Bukser, shorts, nederdele	20.000
Jakker og frakker	16.000
Sportstøj	20.000
Lingeri, pyjamas og andet nattøj	10.000
T-shirts, bluser, skjorter og kjoler	12.000
Badetøj	20.000
Sengetøj og lagener	10.000
Strik	8.000

Testmetode: Test skal gennemføres i henhold til EN ISO 12947-2 eller tilsvarende standard.

✉ Testrapport som viser, at kravet er opfyldt.

O83 Pilling

Tekstilet skal have en holdbarhed mod pilling minimum svarende til niveauet angivet for tekstiltypen i nedenstående tabel.

Testmetode: Test skal udføres i henhold til EN ISO 12945-2 eller tilsvarende standard.

Tekstiltype	**Kravniveau**
Beklædning - vævet tekstil	4 (1000 rubs)
Beklædning - vævet tekstil med hævet overflade	2-3 (1000 rubs)
Beklædning - strik	2-3 (1000 rubs)
Fleece	4 (5000 rubs)
Møbelstof til privat brug	3-4 (5000 rubs)
Møbelstof til professionelt brug	4 (5000 rubs)
Møbelstof af uld eller uldmiks til professionelt brug	3-4 (5000 rubs)

✉ Testrapport som viser, at kravet er opfyldt.

3.12.2 Kvalitets- og funktionskrav til skind og læder

O84 Formaldehyd

Mængden af fri og delvis hydrolyserbar formaldehyd i det færdige skind og læder må ikke overstige:

- 20 ppm for produkter til børn
- 75 ppm for andre produkter

Testmetode: Indholdet af formaldehyd skal testes i i henhold til EN ISO 17226-1 eller 2.

✉ Testrapport som viser, at kravet er opfyldt.

O85 Rivstyrke for skind og læder

Rivstyrken skal testes i henhold til ISO 3377 eller tilsvarende og skal være over 20 N.

✉ Testrapport som viser, at kravet er opfyldt.

O86 Bøjningstest for læder

Ved test af læderets bøjningsevne skal læderet kunne klare 20.000 testrepetitioner (20 kc) uden synlig skade på læderet. Kravet omfatter kun læder med overfladebelægning.

Testmetode: Test skal gennemføres i henhold til ISO 5402 eller tilsvarende.

✉ Testrapport som viser, at kravet er opfyldt.

O87 Farveægthed overfor vand - læder

Farveægthed ved påvirkning af vand skal være mindst niveau 3 for læder med indfarvning eller overfladebehandling (finish).

Testmetode: Test skal gennemføres i henhold til ISO 11642 eller tilsvarende.

✉ Testrapport som viser, at kravet er opfyldt.

O88 Farveægthed ved slitage - læder

Farveægthed ved våd- og tørslitage skal være mindst niveau 3 for læder med indfarvning eller overfladebehandling (finish).

For vegetabilsk garvet læder, hvor der ikke udføres efterbehandling (finish), accepteres farveægthed ved våd- og tørslitage på mindst 2.

Testmetode: Test skal gennemføres i henhold til ISO 11640 eller tilsvarende med 20 gentagelser for vådslitage og 50 gentagelser for tørslitage. Resultatet skal aflæses i henhold til ISO 105-A02 og ISO 105-A03 eller tilsvarende.

✉ Testrapport som viser, at kravet er opfyldt.

3.13 Usolgt tekstil, skind og læder

O89 Usolgt tekstil, skind og læder

For den svanemærkede produktion gælder, at virksomhedens usolgte tekstiler, metervarer, skind og læder samt produkter fra fejlproduktioner ikke må sendes til forbrænding eller deponi. Producenten skal oplyse til Nordisk Miljømærkning, hvordan usolgte produkter og fejlproduktioner håndteres.

Undtagelse:

- I tilfælde hvor der registreres forurening af produktet, som er enten miljø- eller sundhedsskadeligt, er produktet undtaget for dette krav. Forureningen skal kunne dokumenteres ved testrapport, der arkiveres hos virksomheden.
- Uniformer til militær og politi er også undtaget for dette krav.

  For produktionslicensen omfatter kravet virksomhedens svanemærkede produktion, indtil det sælges videre til næste led i værdikæden.

✉ Beskrivelse af procedure for hvordan usolgte produkter og fejlproduktioner håndteres hos virksomheden.

3.14 Emballage, lagring og transport

O90 Klorfenoler, PCB og organiske tinforbindelser til transport og lagring

Klorfenoler (og salter og estere af klorfenol), PCB (polyklorerede bifenyler) og organiske tinforbindelser må ikke anvendes i forbindelse med transport eller lagring af produkter og halvfabrikata.

✉ Erklæring fra leverandør i hvert led i produktionskæden om, at disse stoffer eller forbindelser ikke er anvendt i garnet, metervaren og/eller slutproduktet eller gyldigt licensbevis for EU-Blomsten i henhold til EU Kommissionens beslutning fra 2014.

O91 Forbud mod PVC

PVC (polyvinylklorid) må ikke anvendes i emballagen.

✉ Erklæring fra plastproducent.

O92 Genanvendeligt emballagemateriale

Det skal være muligt at genanvende hovedmaterialet* i primæremballagen** i de eksisterende affalds- og ressourcesystemer i Norden i dag.

Bionedbrydelig og oxo-nedbrydelig plast må ikke anvendes, da de forurener de øvrige plaststrømme til genanvendt plast i Norden.

** Hovedmaterialet defineres som det der udgør 90 vægt % eller mere af den samlede emballage.*

*** Med primæremballage menes den emballage, der følger det svanemærkede produkt ud til kunden eller enkeltemballage, der følger produktet til detail. Forbrænding med energiudnyttelse regnes ikke for at være materialegenanvendelse.*

✉ Beskrivelse af hovedmaterialet i emballagen samt angivelse af hvordan materialet kan genanvendes i eksisterende affalds- og ressourcesystemer.

O93 Design for genanvendelse af emballage

Kravet omfatter primæremballagen* for det svanemærkede produkt.

Kun monomateriale** kan anvendes i emballagen. Hvis der anvendes flere separate emballagedele, kan de bestå af hvert deres monomateriale, som skal være muligt at udsortere separat ved affaldssortering.

Der tillades bøjler med flere materialer, hvis disse indsamles og genbruges i et take-back system hos tekstilproducenten.

Plastemballage:

Plastemballagen skal enten være af polyethylen (PE), polypropylen (PP) eller polyethylen terephthalate (PET).

Der må ikke anvendes farvet plast. Kun hvis plasten består af mindst 50 vægt % recirkuleret plastmateriale*** tillades indfarvning.

* Primæremballage defineres her som emballage fra producenten, der eventuelt følger produktet helt til butikken eller forbrugeren.

Eventuel forsendelsesemballage, som anvendes hos internetbutikker, anses her ikke som primæremballage.

** Monomateriale defineres som materialekomponenter, der ikke er sammensat af flere materialetyper. Fx samme plasttype og pap.

*** *Recirkuleret plastmateriale defineres som post-consumer/commercial recirkuleret materiale i henhold til definition i ISO 14021:2016:*

"Post-consumer" defineres som materiale skabt af husholdninger eller kommercielle, industrielle eller institutionelle faciliteter i rollen som slutbrugere af et produkt, som ikke længere kan anvendes til det tilsigtede formål. Hertil regnes materiale fra distributionsleddet".

✉ Beskrivelse af primæremballage der viser, at kravet efterleves.
✉ Bøjler med flere materialer: Rutine hos tekstilproducent eller varemærkeejer, der beskriver take-back system for bøjler.

O94 Information om genanvendelsesmulighed

Det skal fremgå af emballagen, hvordan den kan udsorteres for genanvendelse. Informationen kan angives med tekst eller symbol.

✉ Produktlabel eller artwork med information om genanvendelse.

3.15 Sociale og etiske krav

O95 Mekanisk og kemisk degradering af denim

Der må ikke anvendes:

- manuel og mekanisk sandblæsning eller sandslibning af denim.
- kaliumpermanganat (cas nr. 7722-64-7) til behandling af denimmetervarer/-produkter, hvis anvendt i åben proces.

✉ Erklæring fra denimproducent om anvendt metode for behandling af denim samt erklæring om, at kravet efterleves.

O96 Grundlæggende principper og arbejdsrettigheder

Licenshaver skal sikre, at alle processer for tekstilfremstilling og -forarbejdning som farverier, garverier og cut-make-trim (CMT) (fx systuer) produktioner, som anvendes i fremstillingen af licensproduktet/ licensprodukterne overholder:

- Relevante nationale love og bestemmelser
- Nedenstående ILO-konventioner (International Labour Organisation) konventioner:

ILO-konventioner:

1. Forbud mod tvangsarbejde (ILO-konvention nr. 29 og 105).
2. Foreningsfrihed og beskyttelse af retten til at organisere sig og føre kollektive forhandlinger (ILO-konvention nr. 87, 98, 135 og 154).
3. Forbud mod børnearbejde (ILO-konvention nr. 138, 182 og 79 og ILO-anbefaling nr. 146).

4. Ingen diskrimination (ILO-konvention nr. 100 og 111 FN's konvention om afskaffelse af former for diskrimination mod kvinder).
5. Ingen brutal behandling - Fysisk mishandling eller afstraffelse, samt trusler om fysisk mishandling er forbudt. Det samme gælder seksuelle eller andre krænkelser.
6. Arbejdspladsens sundhed og sikkerhed (ILO-konvention nr. 155 og ILO-anbefaling nr. 164).
7. Rimelig løn (ILO-konvention nr.131).
8. Arbejdstid (ILO-konvention nr.1 og 14).

Certificering hos produktionslicensen: Indehaver af produktionslicensen skal indsende enten gyldigt certifikat for en SA8000 certificering, eller anden 3. parts verifikation af, at kravet efterleves. Fx en BSCI-audit.

Hvis producenten er i en proces mod at blive SA8000 certificeret, kan det accepteres under følgende forudsætninger: Sidste rapport fra certificeringsorgan, inkl. handlingsplan med angivne tidsfrister, indsendes til vurdering.

Varemærkeejer: Indehaver af produkt-licensen skal have følgende:

- En code of conduct med sine underleverandører samt
- En offentlig tilgængelig policy vedtaget af bestyrelsen, der som minimum dækker de sociale og etiske forpligtigelser, som kravet omfatter. Mindst en person på ledelsesniveau skal have ansvar for, at policy efterleves.
- En rutine for intern formidling og regelmæssig opfølgning af denne policy i egen virksomhed og i leverandørkæden.
- En rutine for at udføre regelmæssige risikoanalyser for at identificere og prioritere risiko for brud på kravene og og udføre risikoreducerende tiltag.

Nordisk Miljømærkning kan inddrage svanelicensen, hvis licenshaver ikke længere opfylder SA8000 (eller anden tilsvarende certificering) eller ikke følger de angivne tidsfrister i eventuelle handlingsplaner.

✉ **Produktionslicens:** SA8000 certifikat eller anden 3. parts verifikation af at kravet efterleves inkl. seneste auditrapport. Fx en BSCI-audit rapport.

✉ **Varemærkeejer:** Indsende beskrivelse af code of conduct, policy og rutine som kravet kræver.

3.16 Kvalitets- og myndighedskrav

O97 Årlig kontrol og evaluering af leverandører

Kravet omfatter både indehaver af produktlicens og produktionslicens.

Licenshaveren skal indsende årlig opfølgning af egen underleverandører til Nordisk Miljømærkning der som minimum indeholder følgende:

- Der skal årligt indhentes skriftlig dokumentation for, at de ansvarlige personer hos underleverandører, der udfører hele eller dele af tekstilproduktionen, kender til Svanemærket krav til de relevante processer og forstår, hvordan det sikres at disse efterleves hos leverandørerne.
- Der skal årligt indsendes en bekræftelse på, at der kun anvendes underleverandører, som er godkendt på licensen til produktion af det svanemærkede tekstil. Her skal medfølge en liste over de underleverandører, der anvendes til produktion af det svanemærkede tekstil.

Ændring af produktionen, som fx udskiftning af underleverandør, fiberråvarer eller kemikalier, skal godkendes af Nordisk Miljømærkning inden ændringen igangsættes i produktionen. Se krav O101 Planlagte ændringer for procedure for dette.

Licenshaver skal årligt indsende dokumentation for disse to punkter til Nordisk Miljømærkning. Dokumentationerne skal opbevares af licenshaver i hele licensens gyldighed.

✉ Licenshaver skal årligt indsende dokumentation for, at de ansvarlige personer hos underleverandører kender til relevante krav.

✉ Licenshaver skal årligt indsende bekræftelse på, at der kun anvendes underleverandører og råvarer godkendt på licensen. Samt medsende en liste over de underleverandører der anvendes.

O98 Ansvarlig og organisation

Der skal findes en ansvarlig i virksomheden (både på produktions- og produktlicensen) som skal sørge for, at Nordisk Miljømærknings krav opfyldes, en markedsføringsansvarlig og en økonomiansvarlig samt en kontaktperson til Nordisk Miljømærkning.

✉ Organisationsstruktur som dokumenterer ovenstående.

O99 Dokumentation

Licenshaver (både produktlicens og produktionslicens) skal arkivere den dokumentation, som sendes ind sammen med ansøgningen, eller på anden vis opretholde informationerne i Nordisk Miljømærknings datasystemer.

🔑 Kontrolleres på stedet ved behov.

O100 Produktets kvalitet

Licenshaver af produktlicens skal garantere, at kvaliteten på det svanemærkede produkt ikke forringes under licensens gyldighed.

🔑 Reklamationsarkiv kontrolleres på stedet.

O101 Planlagte ændringer

Planlagte produkt- og markedsmæssige ændringer, der påvirker Nordisk Miljømærknings krav, skal meddeles skriftligt til Nordisk Miljømærkning.

✉ Rutiner hos både indehaver af produktions- og produktlicens der beskriver, hvordan planlagte produkt- og markedsmæssige forandringer håndteres.

O102 Uforudsete afvigelser

Kravet omfatter både produktionslicens og produktlicens. Uforudsete afvigelser, der påvirker Nordisk Miljømærknings krav, skal meddeles skriftligt til Nordisk Miljømærkning og journalføres.

✉ Rutiner som viser, hvordan uforudsete afvigelser håndteres.

O103 Sporbarhed

Licenshaver (produktionslicens) skal kunne spore det svanemærkede produkt i sin produktion. Et fremstillet/solgt produkt skal kunne spores tilbage til tidspunkt (tid og dato) og placering (specifik fabrik) og i relevante tilfælde også i hvilken maskine/produktionslinje det/den er produceret. Desuden skal det være muligt at koble produktet til faktisk anvendte råvarer (råvarebatches, leverandører).

✉ Rutiner som beskriver, hvordan kravet opfyldes.

O104 Love og forordninger

Licenshaver (både produktionslicens og produktlicens) skal sikre, at relevante gældende love og bestemmelser følges på samtlige produktionssteder for de svanemærkede produkter. Fx vedrørende sikkerhed, arbejdsmiljø, miljølovgivning og anlægsspecifikke vilkår/koncessioner.

✉ Underskrevet ansøgningsblanket.

Regler for Svanemærkning af produkter

Når Svanemærket anvendes, skal produktets licensnummer fremgå.

Mere information om regler, afgifter og grafiske retningslinjer findes på www.svanemaerket.dk/retningslinjer

Efterkontrol

Nordisk Miljømærkning kan kontrollere, at svanemærkede tekstiler, skind og læder opfylder Svanemærkets krav – også efter licens er bevilget. Det kan fx ske ved besøg på stedet eller ved stikprøvekontrol. Viser det sig, at produktet ikke opfylder kravene, kan licensen inddrages. Stikprøver kan også foretages i fx butikker og analyseres af et upartisk laboratorium. Er kravene ikke opfyldt, kan Nordisk Miljømærkning kræve, at licenshaver betaler analyseomkostningerne.

Kriteriernes versionshistorik

Nordisk Miljømærkning fastsatte version 5.0 af kriterierne for Svanemærket Tekstil, skind og læder den 15. november 2021 og kriterierne gælder fra 1. marts 2022 til og med 1. maj 2026.

Den 14. juni og 6. september 2022 besluttede Nordisk Miljømærkning at justere krav O70 vedrørende tilføjelse af test i henhold til standard ISO/DIS 4484-1 eller AATCC TM212. Den 14. juni 2022 blev det endvidere besluttet at justere krav O14 vedrørende tilføjelse af OCS 100 og OCS blended. Den 23. august 2022 besluttede Nordisk Miljømærkning at justere krav O13 vedrørende tilføjelse af Leather standard by Oeko-Tex, krav O29 vedrørende tilføjelse af Bonsucro standard og krav O93 hvor kravet til etiketter/labels på plastemballage er slettet. Den nye version hedder 5.1.

Den 18. april 2023 besluttede Nordisk Miljømærkning at justere krav O57 hvor det blev præciseret at test for 1,3-butadien kun skal udføres for syntetisk latex. Desuden blev produkttypen løse tæpper udtaget fra kriterierne, da disse produkttyper nu er omfattet af kriterierne for Svanemærkede gulvtæpper. Den nye version hedder 5.2.

Den 20. juni 2023 besluttede Nordisk Miljømærkning at justere krav O8, hvor broderiareal på tilsammen maks. 50 cm^2 undtages for kravene. Den nye version hedder 5.3.

Den 14. november 2023 besluttede Nordisk Miljømærkning at forlænge kriterierne til den 31. december 2026. Den nye version hedder 5.4.

Bilag 1 Testmetoder og analyselaboratorier

Generelle krav til prøve- og analyselaboratoriet

Analyslaboratoriet/prøvetagningsinstituttet skal være kompetent og upartisk.

Analyslaboratoriet/prøvetagningsinstituttet skal opfylde de generelle krav i henhold til ISO 17025 standard for kvalitetsstyring af prøve- og kalibreringslaboratorier eller være et officielt GLP-godkendt analyselaboratorie.

Ansøgers prøvelaboratorie kan godkendes til at gennemføre analyser og målinger hvis:

- myndighederne overvåger prøve- og analyseprocessen, eller hvis
- producenten har et kvalitetssystem, hvor prøvetagning og analyser indgår og som er certificeret i overensstemmelse med ISO 9001 eller ISO 9002, eller hvis
- producenten kan vise, at der findes overensstemmelse mellem en førstegangstest, udført som en paralleltest mellem et upartisk testinstitut og producentens eget laboratorie, og at producenten tager prøver i overensstemmelse med en fastlagt plan for prøver.

Zink

Analyse af zinkindholdet i afløbsvandet: SS 02 81 52, NS 4773, SFS 3047 eller ISO 17294-2.

Analyse kan foretages regelmæssigt med fotometriske eller lignende metoder under forudsætning af, at analyseresultatene regelmæssig kontrolleres og stemmer overens med ovennævnte analysemetoder.

Udslip af zink til afløbsvand beregnes som årsmiddelværdi og baseres på mindst en repræsentativ døgnindsamlingsprøve per uge, hvis ikke myndighedernes udledningstilladelse foreskriver anden beregningsmetode.

Bilag 2 Azofarvestoffer og aromatiske aminer

Carcinogene aromatic amines	CAS-no
4-aminodiphenyl	92-67-1
Benzidine	92-87-5
4-chlor-o-toluidine	95-69-2
2-naphthylamine	91-59-8
o-amino-azotoluene	97-56-3
2-amino-4-nitrotoluene	99-55-8
p-chloraniline	106-47-8
2,4-diaminoanisol	615-05-4
4,4´-diaminodiphenylmethane	101-77-9
3,3´-dichlorbenzidine	91-94-1
3,3´-dimethoxybenzidine	119-90-4
3,3´-dimethylbenzidine	119-93-7
3,3´-dimethyl-4,4´-diaminodiphenylmethane	838-88-0
p-cresidine	120-71-8
4,4'-oxydianiline	101-80-4
4,4'-thiodianiline	139-65-1
o-toluidine	95-53-4
2,4-diaminotoluene	95-80-7
2,4,5-trimethylaniline	137-17-7
4-aminoazobenzene	60-09-3
o-anisidine	90-04-0
2,4-Xylidine	95-68-1
2,6-Xylidine	87-62-7
4,4'-methylene-bis-(2-chloro-aniline)	101-14-4
2-amino-5-nitroanisole	97-52-9
m-nitroaniline	99-09-2
2-amino-4-nitrophenol	99-57-0
m-phenylenediamine	108-45-2
2-amino-5-nitrothiazole	121-66-4
2-amino-5-nitrophenol	121-88-0
p-aminophenol	123-30-80
p-phenetidine	156-43-4
2-methyl-pphenylenediamine; 2,5diaminotoluene	615-50-9
2-methyl-pphenylenediamine; 2,5diaminotoluene	95-70-5
2-methyl-pphenylenediamine; 2,5diaminotoluene	25376-45-8
6-chloro-2,4-dinitroaniline	3531-19-9

Bilag 3 Retningslinjer for standarder, vegetabilske råvarer

Nordisk Miljømærkning stiller krav til den standard. som bæredygtigt dyrkede vegetabilske råvarer skal være certificeret efter. Kravene beskrives nedenfor. Den enkelte nationale bæredygtighedsstandard og hvert certificeringssystem gennemgås af Nordisk Miljømærkning for at sikre, at alle krav opfyldes.

Krav til standarden:
- Standarden skal balancere økonomiske, økologiske og sociale interesser og overholde FN's Rio-dokument Agenda 21 og Forest Principles - samt respektere relevante internationale konventioner og aftaler.
- Standarden skal indeholde absolutte krav, og den skal fremme og bidrage til bæredygtig dyrkning. Nordisk Miljømærkning lægger særlig vægt på, at standarden har effektive krav, og at de absolutte krav beskytter økosystemets biodiversitet mod ulovlig fældning, og at de absolutte krav beskytter skovens økosystems biodiversitet.
- Standarden skal være offentlig. Den skal udvikles i en åben proces, hvor økologiske, økonomiske og sociale interessenter er blevet inviteret til at deltage.

Kravene til bæredygtighedsstandarder er formuleret som proceskrav, hvor udgangspunktet er, at hvis de økonomiske, sociale og miljømæssige interesser i en proces er enige om en standard, sikres et acceptabelt niveau af standarden.

Hvis en bæredygtighedsstandard udvikles eller accepteres af økonomiske, økologiske og sociale interesser, er det muligt, at standarden opretholder et godt niveau af krav. Derfor er kravet, at standarden skal balancere de tre interesser, og at alle interessegrupper skal have været inviteret til at deltage i udviklingen af bæredygtighedsstandarden.

Standarden skal indeholde absolutte krav, der skal være opfyldt inden certificering. Dette sikrer, at landbrug/skovbrug opfylder et acceptabelt niveau af miljøarbejde. Når Nordisk Miljømærkning kræver, at standarden skal fremme og bidrage til et bæredygtigt dyrkningssystem, kræves det, at standarden evalueres og revideres regelmæssigt, så processen udvikles og miljøbelastningen successivt reduceres.

Krav til certificeringssystem:
- Certificeringssystemet skal være åbent, have stor national eller international troværdighed og skal kunne kontrollere, at kravene i bæredygtighedsstandarden er opfyldt.

Krav til certificeringsorgan:
- Certificeringsorganet skal være upartisk og troværdigt og være i stand til at kontrollere, at kravene i standarden er opfyldt. Certificeringsorganet skal også være i stand til at kommunikere resultaterne og være egnet til effektiv implementering af standarden.
- Certificering skal udføres af en akkrediteret kompetent 3. part. Formålet med certificeringen er at sikre, at kravene i bæredygtighedsstandarden er opfyldt.

- Certificeringssystemet skal være egnet til at verificere, at kravene i bæredygtighedsstandarden er opfyldt. Metoden der anvendes i certificeringen, skal være repeterbar og nyttig til skovbrug/landbrug, og certificeringen skal finde sted i forhold til en bestemt bæredygtighedsstandard. Standarden i området skal kontrolleres, før der udstedes et certifikat.

Krav til sporbarhedscertificering (Chain of Custody, CoC):
- Sporbarhedscertificering skal udføres af en akkrediteret kompetent 3. part.
- Systemet skal stille krav til sporbarhedscertificering i leverandørkæden, hvilket sikrer sporbarhed, dokumentation og kontrol.

Dokumentation:
- Kopi af jordbrugsstandarden, navn, adresse og telefonnummer på den organisation, der udarbejdede standarden, samt certificeringsorganets endelige rapport.
- Der skal findes referencer til de personer, der repræsenterer parterne og interessegrupper, der er inviteret til at deltage i udviklingen af skovbrugs-/ landbrugsstandarden.

Nordisk Miljømærkning har ret til at kræve yderligere dokumentation for at undersøge, om kravene inden for standarder og certificeringssystemer er opfyldt.